

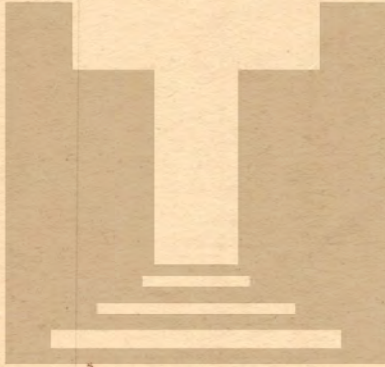
DOĞU'DA REFERANDUM ÜZERİNE

**TÜRK ŞÖVENİSTİ
"HALKIN SESİ",
KÜRT MİLLETİNİN
KENDİ KADERİNİ
TAYİN HAKKINI
NASIL İNKÂR
EDİYOR?**

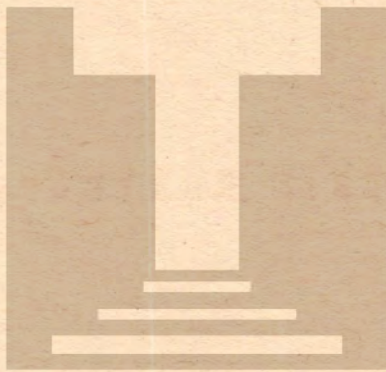

**HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI**

«DOĞU'DA REFERANDUM ÜZERİNE»
TÜRK ŞÖVENİSTİ «HALKIN SESİ», KÜRT
MİLLETİNİN KENDİ KADERİNİ TAYİN
HAKKINI NASIL İNKÂR EDİYOR?

TÜSTAV

TÜSTAV

Dizgi - Baskı : Eser Matbaası

Baskı Tarihi : 1977 — İST.

Yönetim Yeri : Nurosmaniye Cad. Ata İş hanı

No : 34/404 Cağaloğlu — İST.

Yazışma adresi : P.K. 1107 Sirkeci — İST.

Sorumlu Yönetmen : H. Selim AÇAN

**«DOĞU'DA REFERANDUM ÜZERİNE»
TÜRK ŞİVENİSTİ «HALKIN SESİ» KÜRT
MİLLETİNİN KENDİ KADERİNİ TAYİN
HAKKINI NASIL İNKÂR EDİYOR ?**

HALKIN KURTULUŞU

TÜSTAV

**HALKIN KURTULUŞU
YAYINLARI**

DOĞU'DA REFERANDUM ÜZERİNE»
TÜRK SÖVENİSTİ «HALKIN SESİ», KÜRT
MİLLETİNİN KENDİ KADERİNİ TAYİN
HAKKINI NASIL İNKÂR EDİYOR?

«Halkın Sesi» dergisi 82. sayısında, Halkın Kurtuluşu'nun 27. sayısında çıkan «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» başlıklı makaleyi eleştiren bir yazı yayınladı. Makale, «Halkın Kurtuluşu'nun Doğu'da Referandum Önerisi Emperyalizme ve Hakim Sınıflara Hizmet Eder», «Milli Mesele Emperyalizme ve Feodalizme Karşı Mücdaeleden Koparılamaz» başlığını taşıyor. Bu başlık altında yer alan görüşlerin tümü, Halkın Kurtuluşu'nun «Doğu'da Referandum» önerisinin reformcu bir öneri olduğu ve esasen bu önerinin söz konusu gazetenin milli meseledeki genel reformcu siyasetinin bir devamından ibaret olduğu çerçevesinde dönüp dolaşıyor ve bunu ispatlamaya çalışıyor. Bunu ne ölçüde ispatlayabildiğini birazdan göreceğiz. Ancak, öncelikle belirtmemiz gereken bir nokta var ki, o da, «Halkın Sesi»nin normal siyasi polemik kurallarına uygun davranma konusunda son derece çiğ bir tutum içerisinde olduğudur. Kurallarına uygun bir siyasi polemikte, hasmın eleştirilecek görüşü alıntılarla gösterilir ve gereken yorum tabi tutulduktan sonra gereken iddialarda

bulunulur. Şu tarzdaki görüşün ancak şu anlama geleceği vb. şeklinde. Ama «Halkın Sesi» böyle yapmıyor. Adım başı yalana baş vuruyor. Söylenmemiş şeyleri hiç çekinmeden söylenmiş şeyler gibi gösterebiliyor. Broşürümüzde yeri geldikçe bunları belirteceğiz. («Halkın Sesi»nin gerçek dışı iddialarının okuyucu tarafından daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla, Halkın Kurtuluşu'nun 27. sayısında çıkan «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» başlıklı yazıyı ek olarak bir daha yayınlıyoruz.)

«Halkın Sesi»nin bu tutumu, şüphesiz siyasi seviyesinin bir hayli düşük olmasından ileri geliyor.

Öte yandan «Halkın Sesi» görüşlerini kuvvetlendirmek amacıyla, Lenin'den ve Stalin'den aktarmalar yaparken, onların söylediklerinin anlamını kavramadan (veya işine öyle geldiği için) yapıyor ve sadece sözlerinin biçimine önem veriyor. «Halkın Sesi» için, Lenin ve Stalin'in sözlerinin kendi sözlerine «görünürde» uygun olması yeterlidir. Bu durum, Marksizm — Leninizmin devrimci teorisinin tahrifine, kadrolar ve kitleler tarafından Marksizm — Leninizmin canlı ve yaratıcı bir biçimde kavranılamamasına yol açıyor, şematizmi ve eklektisizmi körüklüyor.

«Halkın Sesi»nin bu tutumu, onun tipik oportünizminden kaynaklanıyor.

Şimdi eleştirilere geçelim. Makaleye, «Yazıda, Türkiye’de Kürt milli meselesinin çözüm yolu olarak bu günkü düzenin sınırları içinde yapılacak bir oylama gösterilmektedir» iddiasıyla başlayan «Halkın Sesi» (Halkın Kurtuluşu bunu ne zaman söylemiş?) şu görüşlere yer vererek devam ediyor;

«Halkın Kurtuluşu, hemen her konuda yaptığı gibi, ‘Doğu’da Referandum’ önerisini ortaya atarken de, lafı dolaştırıyor ve kaçamaklar yapıyor. Yazının bir yerinde ‘emperyalizm çağında milli meselenin çözümünün esas olarak bir devrim meselesi olduğu’ söylüyor. Daha sonra ‘devrim mücadelesine bağlı olarak’ reform niteliğindeki bazı taleplerin öne sürülmesi gereğine değiniliyor. Halkın Kurtuluşu, bütün bu cümleler sayesinde ‘Doğu’da Referandum’ önerisinin, milli meselenin devrim yoluyla çözülmesine aykırı olmadığını göstermeye çalışıyor. Oysa bizzat Halkın Kurtuluşu’nun altını çizerek belirttiği gibi, Doğu’da Referandum önerisi, ‘Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamayacağını karara bağlamak’ amacıyla yapılmaktadır. ‘Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamıyacağını karara bağlamak...’ İşte bu, Kürt

milli meselesinin çözümü ile ilgili en önemli nokta değil midir? Bu sorunun bugünkü düzenin sınırları içinde referandumla çözüme bağlanması gereğini savunan Halkın Kurtuluşu'nun, devrimle çözeceği sorun nedir?»
(«Halkın Sesi» S. 82)

Burada ileri sürülen iddiaların eleştirisine geçmeden önce bazı kavramların anlamlarını açıklığa kavuşturmamız gerekiyor.

Kürt milli meselesi denilince, bu mesele içerisine Kürt milletinin her türlü zulüm ve sömürüden kesin ve nihai kurtuluşuna ve kendisini ezen ve sömüren daha gelişmiş diğer uluslarla arasındaki tarihten gelme fiili eşitsizliğin giderilmesine ilişkin bütün meseleler girer. Kısacası, Kürt halkının emperyalizmi kesin olarak tasfiye etmesi ve diğer uluslarla arasındaki hak eşitsizliğinin yanısıra fiili eşitsizliğinin de giderilmesine ilişkin bütün meseleler Kürt milli meselesinin konusunu teşkil eder. Kürt milli meselesinin çözümü denilince bu meselelerin çözümü anlaşılır ve açıktır ki, bu meselelerin çözümü de proletarya önderliğinde bir devrim meselesidir. Çünkü ancak proletarya önderliğinde emperyalizm kesin olarak devrilebilir, milli baskının kaynakları kurutulabilir ve Kürt milletinin diğer milletlerle olan tarihten gelme fiili eşitsizliği giderilebilir.

Dünyanın geri kalmış milletlerinin, gelişmiş milletlerle aralarında bulunan fiili eşitsizliğin giderilmesi, kapitalizm sınırları içerisinde mümkün değildir ve bütün bir sosyalizm tarihi dönemini kapsar.

Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkı ise, Kürt milli meselesinin, kapitalizm sınırları içerisinde elde edilebilme imkânı olan bir parçasıdır ve diğer milletlerle arasındaki hak eşitsizliği alanına inhisar eder. Zira bir milletin kendi kaderini tayin hakkı kavramı içerisinde emperyalizmle her türlü bağları koparmış olması şartı girmez, yalnızca milletin siyasal bağımsızlığını elde etmesi, kendi ulusal devletini kurma hakkını kazanmış olması şartı girer. Bu da kapitalizm sınırları içerisinde elde edilebilir bir şeydir. Lenin, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının bir siyasal demokrasi meselesi oluşuna ilişkin olarak şunları söyler: «...finanskapital yayılışında, en demokratik ya da cumhuriyetçi hükümeti, herhangi bir ülkenin, o ülke 'bağımsız' olsa da, seçimle başa geçen yetkililerini her zaman 'serbestçe' satın alabilir. Finanskapitalin ya da genel olarak sermayenin tahakkümü, siyasi demokrasi alanında her hangi bir reformla ortadan kalkacak değildir ve ulusların kaderleri-

ni tayin hakkı da ancak bu alana girer.»
(Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı shf. 144)

Görülüyor ki, siyasal demokrasinin her hangi bir talebi gibi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı talebi de halkın devrimci mücadelesinin bir neticesi olarak emperyalizmden ve ona bağımlı gericilikten koparılma *imkânına* sahiptir. Besbelli ki emperyalizm tasfiye edilmeden, elde edilme imkânına sahip olması ile elde edilmesi tamamen ayrı şeylerdir. Ve emperyalizme bağımlı çok uluslu bir ülkede, ezilen bir ulusun kendi kaderini tayin hakkının devrimden önce mi sağlanacağı, yoksa devrimin mi bu hak elde edilmemişken gerçekleşeceği sorunu önceden bilinemeyecek, kestirilemeyecek bir çok faktöre bağlı olan bir sorundur. İşte tam da bu nedenle Marksist - Leninistler, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, kapitalizmin sınırları içinde elde edilebilirliğinden dolayı (devrimden önce elde edilebilme imkânından dolayı) acil taleplerden birisi olarak tesbit ederken; onu, aynı zamanda, devrimden önce gerçekleşmemesi imkânının da bulunmasından dolayı asgari ulusal programlarının da temel bir maddesi olarak belirtmekten geri kalmazlar.

«Halkın Sesi»nin söylediklerinin eleştirisine geçmeden önce ulusların kendi ka-

derlerini tayin hakkı ilkesinin anlamını da formüle edelim. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, bir ulusun yabancı bir ulusal bütünlükten ayrılma ya da istediği ulusla, istediği biçimde birlikte yaşama konusunda tam bir irade serbestisine sahip olma hakkı demektir. Bu hakkın serbestçe kullanılmasının en üst biçimi, ezilen ulusun, içinde yaşadığı devletten *ayrılarak* kendi ulusal devletini kurması şeklinde ortaya çıkar. Bu anlamda ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ezilen veya sömürge ulusların ayrılıp kendi ulusal devletlerini kurma hakkı anlamına gelir.

Yukarıya aldığımız paragrafta «Halkın Sesi»nin söyledikleri şunlardır: *Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamıyacağını karara bağlamak... İşte bu, Kürt milli meselesinin çözümü ile ilgili en önemli nokta değil midir?»* Hayır, en önemli nokta değildir. Kürt milli meselesinin çözümü ile ilgili en önemli nokta -özünde köylü devrimi olan- milli devrimle emperyalizmin tasfiye edilmesi noktasıdır. Proletarya önderliğinde milli devrimle bu tasfiye gerçekleştikten sonradır ki, ancak o zaman, Kürt milli meselesinin kesin ve nihai çözümünün şartları ortaya çıkabilir ve çözümün tamamlanması yolunda sürekli ve sağlam adımlar atılabilir. «*Kürt milletinin*

Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamıyacağını karara bağlamak...» ise Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkı meselesidir (ayrılıp kendi ulusal devletini kurması meselesidir). Bu mesele, Kürt milli meselesinin çözümünün *ilk adımıdır* ve özellikle de şurası çok önemlidir ki, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı devrimle gerçekleştirebileceği gibi, emperyalizm tasfiye edilmeden reformlarla da gerçekleştirilir ve devrim öncesi reformlarla gerçekleştirilmiş bu hak, Kürt milli meselesinin çözümünde kesinlikle en önemli nokta değildir. Çünkü reformlarla kazanılmış bu hak, emperyalizmin Kürt milleti üzerindeki ulusal baskı ve sömürüsüne son vermeyecek, sadece Kürt milleti üzerindeki Türk gericiliğinin milli zulmünü ortadan kaldıracaktır. Şüphesiz bu da çok önemli bir şeydir ve tartışması bile yapılamaz. Ama açık ve inkâr edilemeyecek olan şudur ki, devrim öncesi bu hakkın elde edilmiş olması, asla Kürt milli meselesinin çözümü ile ilgili en önemli nokta olamaz.

Şu iki şeyin ikisi birden; «Halkın Sesi» ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmesini ancak proletarya önderliğinde gerçekleşecek bir devrime bağlamaktadır -o takdirde bu hakkın gerçekleşmesi Kürt milli meselesinin çözümünde en önemli noktayı

teşkil eder- ki bu tür bir düşünce tarzı, bu hakkın emperyalizm tasfiye edilmeden elde edilemeyeceği anlamına gelir ve emperyalist ekonomizme sapsmayı ifade eder. İkincisi; «Halkın Sesi»nin devrim perspektifi burjuva demokratik devrim perspektifi ile sınırlıdır.

«Bu sorunun bugünkü düzenin sınırları içinde referandumla çözüme bağlanması gereğini savunan Halkın Kurtuluşu'nun devrimle çözeceği sorun nedir?» (abç) diyen «Halkın Sesi», bu sözleriyle de, devrimin gerçekleşmesiyle uluslar arasındaki hak eşitliğinin sağlanması ile yetineceğini, bundan öte milli meselenin mevcut olmadığını söylemiş olmuyor mu? Böyle bir anlayış, ancak perspektifi burjuva demokratik devrim ile sınırlı olanın, sosyalizmin inşasını içermeyen bir perspektife sahip olanın anlayışı değil midir?

«Halkın Sesi»nin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı meselesinde düştüğü tutarsızlık bundan ibaret değil. Suçu sadece burjuva demokrasi ve emperyalist ekonomistlikle kalmıyor. O, ipe sapa gelmez şeyler söyleyerek ve bir söylediğini az ilerde inkâr ederek siyasi bakımdan Türk şöven-milliyetçiliğine kadar varmayı başarıyor. (Burjuva demokrasisi genel anlamıyla şöven-milliyetçiliği ile bağdaşabilmektedir. Bu nedenle Türk şöven-milliyetçisi

olması onun burjuva demokratiğini ortadan kaldırmaz. «Halkın Sesi» tutarsız bir burjuva demokratiği çizgisindedir.)

«Halkın Sesi»nin Türk şöven-milliyetçiliğine yön veren, emperyalist ekonomizmi değil, tam tersine emperyalist ekonomizmine yön veren, Türk şöven-milliyetçiliğidir. Bunu, «Halkın Sesi»nin emperyalist ekonomist düşüncelerinden zaman zaman vazgeçmesine rağmen, Türk şöven-milliyetçiliğinden asla vaz geçmesinden anlıyoruz. İşte bir örnek:

«...‘Doğu’da Referandum’ önerisi komando zulmünün son bulması, Kürt diline yapılan yasaklamaların kaldırılması vb. gibi bir demokratik talep değil, doğrudan doğruya çözümlerle ilgili bir öneridir.» (H.S.)

‘Doğu’da Referandum’ önerisinin demokratik bir talep değil, doğrudan doğruya çözümlerle ilgili bir öneri olduğunu söylemenin anlamı nedir? Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının çözümüne ilişkin bir öneri demokratik bir talep değil midir? «Halkın Sesi» Doğu’da Referandum önerisinin sosyalist bir talep olduğunu mu söylemek istiyor? Belli değil. (Siyasi tezlerde muğlaklık - işte oportünizmin temel vasfı). Ama açık olarak söylenen bir şey var ki, o da, Doğu’da Referandum önerisinin siyasal demokrasinin bir talebi olmadığıdır. «Hal-

kın Sesi»ne göre, Doğu'da Referandum önerisi, Kürt diline yapılan yasaklamaların kaldırılması, komando zulmünün son bulması gibi bir siyasal demokrasi talebi değildir. Diğer talepler bugünkü düzen içinde elde edilebilir, ama Doğu'da Referandum önerisi için bu düşünülemez, çünkü o bir demokratik talep değildir. İşte «Halkın Sesi»nin söyledikleri bunlardır ve emperyalist ekonomizmin savunulması da böyledir. Ama, makalenin birinci sütununda bunları söyleyen «Halkın Sesi», üçüncü sütunda bu söylediklerinden vazgeçiyor ve bakın ne diyor:

«... Bir ülkede köklü bir düzen değişikliği gerçekleşmeden ezilen millet, proletarya dışındaki bir sınıfın önderliğinde milli baskılara karşı ayaklanarak, yeni bir devletin sınırları içinde toplanabilir.» (H.S.)

Hafıza-i beşer nisyân ile malûldur düsturunu kendisine ilke edinen «Halkın Sesi», bu ilkeyi makalenin sütunları arasında bile geçerli kılma başarısını gösteriyor ve üçüncü sütunda kabul ettiğini dört, beş ve altıncı sütunlarda tekrar inkâr ediyor. İşte dördüncü sütunda söyledikleri:

«... Halkın Kurtuluşu'nun referandum önerisinin en zararlı yanlarından biri, Kürt milli meselesini emperyalizme karşı mücade-

leden koparmasıdır. Halkın Kurtuluşu, 'emperyalizmin varlığına son verilmeden' ve mevcut düzen içinde, 'ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı talebinin gerçekleşebileceğini' söylemektedir. Halkın Kurtuluşu'na bakılırsa, devrim gerçekleşmeden de, kararlı bir mücadele sonucu emperyalizm boyun eğecektir. Oysa emperyalizme karşı bir devrim gerçekleşmeden sadece ülke içindeki şu veya bu gelişmenin sonucu olarak ezilen ulusun gerçek ve tam bir kurtuluşa kavuşması imkânsızdır.» (abç) (H.S.)

Burada göze batan iki husus var. Birincisi; «Halkın Sesi»nin, emperyalizme karşı devrim gerçekleşmeden ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşebileceğini reddetmesi. İkincisi; Halkın Kurtuluşu emperyalizm tasfiye edilmeden ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşebileceğinden bahsederken, «Halkın Sesi»nin, emperyalizm tasfiye edilmeden ezilen ulusun gerçek ve tam bir kurtuluşa kavuşamayacağı gerçeğinden bahsetmesi. Bu ikincisi, söyleyecek hiç bir şeyi olmayan kimsenin demagojik bir tarzda yan çizmesi değil midir? Halkın Kurtuluşu emperyalizme karşı bir devrim gerçekleşmeden ezilen ulusun gerçek ve tam bir kurtuluşa kavuşabileceğini nerede ve ne zaman söyledi? Sonra,

ulusların kaderlerini tayin hakkının devrimden önce gerçekleşip gerçekleşmeyeceği meselesi tartışılırken, devrim gerçekleşmeden ezilen ulusların gerçek ve tam bir kurtuluşa kavuşamayacağından söz etmek en hafif deyimle kaçamak yapmak değil midir?

Beşinci ve altıncı sütunda söyledikleri ise şunlardır:

«... Halkın Kurtuluşu, işte milli baskının kaynağı olan bu yarı-feodal toplum düzeninde yapılacak bir oylamayla milli meselenin çözüme ulaşabileceğini öne sürmektedir. Böyle bir oylama Kürt emekçilerinin iradesini ne ölçüde yansıtacaktır?...» (H.S.)

«... Apaçık ortadadır ki, Doğu Anadolu bölgesinde köylünün siyasal özgürlüğü yoktur. Her köy, ya da köy gurubu ağaların oy deposu halindedir. Böyle bir düzende, özgür bir referandum, Kürt emekçi halkının bu referandumla kaderini tayin etmesinden söz etmek Demirel'lerin 'hür parlamenter rejim' yalan dolanından farksızdır.» (H.S.)

Bu parçalarda söylenenleri ileride daha başka açılardan eleştireceğiz. Şu anda sadece şunu belirtmekle yetinelim; bu sözler, ülkemizde devrim gerçekleşmeden Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkına sahip olmasının

imkansız olduğu iddiasından başka bir anlama gelmemektedir.

Görülüyor ki, «Halkın Sesi» emperyalist ekonomizminde pek o kadar istikrarlı değildir. Başka bir deyişle, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının emperyalizm tasfiye edilmeden gerçekleştirilebilir bir şey olduğunu pekala biliyor ve bu yüzden de emperyalist ekonomizmi Kievski tarzında savunmaktan kendisini azami dikkatle uzak tutuyor. Ama bu alandaki başarısını ne yazık ki (!) Türk şöven-milliyetçiliğini savunmakta gösteremiyor. «Halkın Sesi», Türk şöven-milliyetçiliğinde daha istikrarlıdır.

Şimdi onu görelim:

«Halkın Kurtuluşu, ulusların kaderlerini tayin hakkını savunma gereğinin, referandumu savunmayı da zorunlu kıldığını iddia etmektedir. Ulusların kaderlerini tayin hakkını savunmakla, bugünkü düzen içindeki bir çözümlü savunmak tamamen ayrı şeylerdir. Proleter devrimciler, ulusların kaderlerini tayin hakkının tavizsiz savunucularıdır. Proletarya hangi sınıfın önderliğinde olursa olsun ulusların kaderlerini tayin hakkını tanır. Fakat ulusların kaderlerini proletarya önderliğinde tayin etmelerini ister ve bunun için mücadele eder. Halkın Kurtuluşu ise, ortaya attığı re-

ferandum önerisi ile, milli meselede ezilen milliyetin hakim sınıflarının önderliğini kabul etmektedir. Bu, ancak Kürt toprak ağalarının ve büyük burjuvazisinin tutumu olabilir. Milli meselenin devrimle çözülmesini savunan proletarya, çeşitli gelişmeler sonucu bir referandum olgusu ortaya çıkarsa, buna karşı somut ve bağımsız bir tutum alır. Öte yandan köklü ve nihai bir çözümün devrimle sağlanacağını açıklamaya devam eder. Aynı zamanda ayrılma taleplerinin silâh zoruyla bastırılmasına karşı çıkar. Referandumu, yani bugünkü düzen içindeki bir çözümü ilke olarak ileri sürmek, savunmak ve gerçekleşmesi için çalışmak hiç bir zaman proletaryaya düşmez. Bunu yapmak, proletarya adına, milli meselenin reformlarla düzenlenmesi yolunu, yani Kürt hakim sınıflarının yolunu savunmak demektir.» (H.S. S. 82, Sütun 2)

Bu satırları okuyan bir kimsenin şu soruyu sormak istememesi elde değil: Ulusların kaderlerini tayin hakkını kayıtsız şartsız savunduğunu söylüyorsun, peki, şu savunduğun hakkın ne olduğunu biraz açıklar mısın? «Halkın Sesi» makalenin tümü boyunca bu temel soruya cevap vermekten kaçıyor. Çünkü bu soruya vereceği cevap kendisini ele verecektir. Peki, «Halkın Sesi» bu sorudan kaçmakla ken

disini ele vermekten kurtulmuş oluyor mu? Hayır, kurtulamıyor. Bütün çabalarına rağmen bakın nasıl yakayı ele veriyor:

«*Halkın Kurtuluşu, ulusların kaderlerini tayin hakkını savunma gereğinin, referandumu savunmayı da zorunlu kıldığını iddia etmektedir. Ulusların kaderlerini tayin hakkını savunmakla, bugünkü düzen içindeki bir çözümlü savunmak tamamen ayrı şeylerdir.*»
(H.S.)

Evet, ulusların kaderlerini tayin hakkını savunmak, referandumu savunmayı da zorunlu kılmaktadır. Biz bunun için «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim!» başlıklı makalemizde «Doğu'da Referandum» sloganına «hayır» ya da «ne evet, ne hayır» diyenler için Türk şövenleri denmesini önerdik. Referandumu savunmayanlar ulusların kaderlerini tayin hakkını da savunmayanlar ya da bu hakkı ikiyüzlüce savunanlardır. Referandum nedir? Referandum, ezilen ulusun kendi kaderini kendisinin tayin etmesini sağlayacak serbest iradesini tesbit eylemidir. Referandum, bir oylama ile gerçekleşebileceği gibi silahlı bir ulusal ayaklanma ile de gerçekleşebilir. Güney Afrika'nın siyah halkları bugün «referandumlarını» silâhlarıyla gerçekleştiriyorlar. Ama her halükârda değişmeyen bir şey vardır ki, o

da, referandum yoluyla millet adına ancak milletin karar vermesi ve bu iradenin tesbitinin biricik yolunun da referandum olmasıdır. Ancak ve ancak, millet adına hareket etme hak ve yetkisini kendisinde gören bir avuç ulusal darbeciler gurubu referanduma karşı çıkabilir ve onu gereksiz görebilir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkına sahip çıkıp onu savunup da, ulusların kaderlerini hangi yönde ve biçimde tayin edeceklerinin anlaşılabilmesinin biricik aracı olan referandumu kabul etmemek ve savunmamak saçmadır. Veya, hakkı kabul edip, o hakkın gerçekleşebilmesinin aracını inkâr etmek açıkça ve düpedüz hakkı inkâr etmektir. İşte «Halkın Sesi»nin ikiyüzlüce yapmış olduğu şey budur.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının devrimden önce elde edilemediğini düşünelim. Bu takdirde, devrimin gerçekleşmesi ile halk iktidarının yerine getirmek zorunda olduğu ilk eylemlerden birisi Doğu'da Referandum değil midir? Doğu'da referandum yapmadan Kürt milletin kendi kaderini tayin hakkını kullanmasından söz edilebilir mi? Devrimden sonrası için söz konusu olan bu gerçek devrimden öncesi için de aynı nedenlerle geçerlidir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı eğer devrimden önce gerçekleşebilir

bir şey ise -ki öyle olduğunu gördük-, Doğu'da Referandum da aynı ölçülerde gerçekleşebilir bir şeydir. Çünkü -şu veya bu tarzda- bir referandum yapılmadan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmesi imkansızdır.

Bugün referandumu savunmayan ve uğruna mücadele etmeyen «Halkın Sesi», bu tutumuyla, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşemeyeceğini ya da gerçekleşmesini savunmayacağını ve bu uğurda mücadele etmeyeceğini belirtmiş olmaktadır.

Bunu daha yakından görelim.

«Ulusların kaderlerini tayin hakkını savunmakla, bugünkü düzen içindeki bir çözümlü savunmak tamamen ayrı şeylerdir.» (H.-S.)

Dikkat edilsin! «Halkın Sesi»nin bahsettiği çözüm, Kürt milletinin kendi kaderini Türkiye proletaryasının menfaatlerine aykırı olarak **tayin etmesi** biçiminde bir çözüm değildir. O, Kürt milletinin kendi kaderini **tayin hakkı** meselesinin bugünkü düzen içindeki genel çözümlünden bahsediyor ve bunun -yani ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı meselesinin bugünkü düzende çözülmesinin- savunulmasının ulusların kaderlerini tayin hakkının savunulmasından ayrı bir şey olduğunu söylüyor.

Bu ne demektir? Besbelli ki «biz bu düzende ulusların kaderlerini tayin hakkını savunuyoruz, biz bu düzende bir ulusun başka bir ulus tarafından bir devlet içerisinde zorla tutulmasına karşı mücadele etmek niyetinde değiliz» demektir. Bu demektir ki, «siz, bizim ulusların kaderlerini tayin hakkını hangi sınıfın önderliğinde olursa olsun kayıtsız şartsız destekliyoruz dememize bakmayın. O söz, bir aldatmacadan ibarettir.» Türk şöven-milliyetçisi «Halkın Sesi» en sonunda yakayı işte böyle ele veriyor.

Teorik bakımdan çaresizlik içinde kıvranan «Halkın Sesi»nin iddiası çok büyük:

«Halkın Kurtuluşu ise, ortaya attığı referandum önerisi ile milli meselede ezilen milliyetin hakim sınıflarının önderliğini kabul etmektedir. Bu, ancak Kürt toprak ağalarının ve büyük burjuvazisinin tutumu olabilir.»
(H.S.)

Milli meselede ezilen milliyetin hakim sınıflarının önderliğini kabul etmek ne demektir? Örneğin, Mehmet Celâl Bucak ya da Şeyh Halit Gürpınar'ın önderliğini ve siyasetini kabul etmek demektir. Nedir bunların siyasetleri? **Emperyalistlerle ve Türk gericileriyle birleşerek Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkını çiğnemek ve Doğu'da yapılacak bir re-**

feranduma karşı çıkmak. Bugün Bucak ve Gürpınar'ların siyasetleri budur ve bu siyaset ulusal ihanet siyasetidir. Bugün onlar, Türk gericiliğinin Kürt halkına uyguladıkları milli zulmün suç ortaklarıdır. Referandum önerisini savunmak için milli zulme karşı olmak gerekir. Kürt milliyetinden hakim sınıflar (emperyalizme doğrudan bağımlı Kürt burjuvazisi ve toprak ağaları) bugün Kürtler üzerindeki milli zulme karşı mıdır? Referandum önerisinin ancak Kürt toprak ağalarının ve büyük burjuvazisinin tutumu olabileceğini, bu önerinin Kürt hakim sınıflarına hizmet edeceğini söylemek Kürt gericiliğinin milli zulme karşı olduğunu söylemek değil midir?

Halkın Kurtuluşu'na çamur atabilmek için şuursuzca saldıran «Halkın Sesi», bu tutumuyla milli zulmün suç ortağı Kürt gericiliğini temize çıkardığının farkında bile değil. Keza Kürt büyük burjuvazisinin ve toprak ağalarının, emperyalizm ve Türk gericiliği ile birleşmiş olduğunun ve **ulusal pazar kaygularından uzak olduğunun** farkında bile değil.

«Halkın Sesi», referandum önerisini savunduğu için Halkın Kurtuluşu'nu - temelsiz olarak - ezilen milliyet hakim sınıflarının önderliğini kabul etmekle suçlarken, kendisi, referanduma karşı çıktığı için Türk ve Kürt bir-

leşmiş gericiliğinin önderliğini kabul etme durumuna düşmüştür.

«Aynı zamanda ayrılma taleplerinin silah zoruyla bastırılmasına karşı çıkar.» (abc) (H.S).

«Halkın Sesi»nin Kürtler üzerinde bugün milli zulüm görmediğinin işte yeni bir itirafı. Kürt milleti üzerinde bugün «Halkın Sesi»nin mücadele etmek zorunda olduğu bir milli zulüm yoktur. Ya da vardır ama o karşı çıkmaz. Onun karşı çıkacağı şey sadece ve sadece, Kürt milleti ayrılmak isterse bunun «silah zoruyla» (zorla değil, silah zoruyla) bastırılmasıdır. Bugün ülkemizde ayrılma taleplerinin «silah zoruyla» bastırılması gibi bir durum olmadığına göre «Halkın Sesi» için mesele de yoktur. Hele bir Kürt ulusal ayaklanması ve arkasından katliamlar başlasın, «Halkın Sesi» o zaman gerekeni yapacak ve somut bir tutum alacaktır. Marksist «zor» teorisini «silah zoru» teorisi haline çeviren ve böylece «zor» teorisini dahiyane buluşlarla derinleştiren, «silahsız zor» kavramını ilk defa ortaya getirme başarısını göstererek içinden çıkılmaz hale gelmiş bir çok teorik meseleyi açıklığa kavuşturan «Halkın Sesi»nin bu yüksek cesaretini-doğrusunu söylemek gerekirse- yürekten alkışlamak lazım. Zira kabul etmek gerekir ki bu cesarete

Dühring'ten bu yana rastlamak kabil olmamıştı. O bile bu kadar fazilete sahip olamamış, Robenson'un Cuma'yı yöneten sopasının gördüğü işlevin «zor» un hangi kategorisine girdiğine dair bize bir şey söylememişti.

«Silah zoru» tabiri ile ateşli silahların zorumu anlatmak istediğini zannettiğimiz «Halkın Sesi»ne (ayrılma talebinin ateşli silah zoruyla değil de kesici silah zoruyla bastırılması durumunda «Halkın Sesi»nin somut tutumunda meydana gelebilecek değişiklikler doğrusu merakla değer!) üç sorumuz var: Birincisi; «silahsız zor» mümkün müdür, ya da «zor» uygulamanın aracına ne denir? İkincisi; bugün Kürt milleti Türk Devleti içerisinde gönüllü mü yoksa zorla mı tutulmaktadır, zorla tutulmakta ise bu zor, «silahlı zor» mudur yoksa «silahsız zor» mu? Üçüncüsü; Kürt milletinın Türk Devleti içerisinde zorla tutulmasına («silahlı» ya da «silahsız» zorla) karşı mısınız?

Bu sorular Marksizm - Leninizmin A,B,C, sine ilişkin beylik sorulardır. Kürt milletinın ayrılmasının «silah zoruyla» bastırılmasından başka karşı çıkacağı bir milli zulüm bulunmayan ve bütün makale boyunca Kürt milletinın Türk Devleti içerisinde zorla tutulmasına karşı olduğuna dair tek kelime söz sarfetmeyen

«Halkın Sesi» böylece üç soruya da tam bir açıklıkla cevap vermiş olmaktadır ve bu cevaplar karşısında aldığı ise, kocaman bir sıfırdır.

Devam edelim. Kürt milletinin ayrılma taleplerinin «silah zoruyla» bastırılmasına karşı olduğunu söyleyen «Halkın Sesi», böylelikle Kürt milletinin ayrılma talepleri karşısındaki siyasetini genel olarak formüle etmiş oluyor. Bu genel siyasete göre ayrılma talebi karşısındaki tutum, Türk gericiliğinin Kürtlere «silah zoruyla» engel olmasına karşı mücadele etmekle birlikte, Kürtlerin ayrılmasına da karşı çıkmaktır. Oysa biliyoruz ki, devrimci proletarya her milli ayrılmaya karşı çıkmaz, proletaryanın zararına olacak ayrılmalara karşı çıkarken (ve fakat bu ayrılmaların da zorla engellenmesine karşı dururken) yararına olacak ayrılmaları destekler. Ayrılmalar konusundaki siyasetinde «ayrılmanın silah zoruyla bastırılmasına karşı çıkmak»tan başka bir ilke bulunmayan «Halkın Sesi», sonuç olarak Kürt milletinin sonuna kadar Türk devleti içerisinde yaşamasını önermiş ve benimsemiş oluyor. Kürt milletinin ancak gerici sınıflar önderliğinde ayrılabileceğini düşünen «Halkın Sesi», Kürtlerin proletarya önderliğinde ayrılma durumunun ortaya çıkabileceğini düşünmediği gibi, düşüncesini, proletaryanın dışında ilerici

sınıf ve tabakaların bulunmadığı noktasına kadar vardırıyor ve proletarya dışındaki bu anti-emperyalist sınıf ve tabakaların önderliğinde gelişecek ayrılmalara karşı olduğunu ilân ediyor. «Milli meselenin çözümüne hangi sınıf önderlik edecek? Proletarya mı, yoksa gerici sınıflar mı?» (sütun 3) diyen «Halkın Sesi» ne sormak gerekir; Azanya, Namibya ve Zimbabve halklarının emperyalizme ve beyaz azınlık rejimlerine karşı yürüttükleri silahlı ulusal kurtuluş mücadelelerine hangi sınıf önderlik ediyor? «Proletarya mı, yoksa gerici sınıflar mı?»

Anlaşıyor ki, Kürt milletinin proletarya veya onun dışındaki bir anti-emperyalist sınıfın önderliğinde ayrılması durumunda «Halkın Sesi»nin yapacağı şey, ayrılma hakkını bütün gücüyle desteklemek değil, sadece emperyalistlerin ve Türk gericiliğinin ayrılmayı «silah zoruyla» bastırmalarına karşı çıkmaktan ibaret. Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının açıkça inkârı anlamına gelen böyle bir siyasetin gerici ve şöven karakteri üzerinde daha fazla durmak gereksizdir.

«Halkın Sesi»ni eleştirmek gerçekten çok zor bir iş. Teorik bakımdan o kadar aciz, siyasi çizgi bakımından o kadar tutarsızdırlar ki, her cümle ya da paragraflarında bir inci

yakalamak mümkündür. Yedi sütunluk makaleyi eleştirmek için 70 sütunluk makale yazmak gerekecek. Hele buna bir de, «*Türkiye'de Marksizmin mihrakı*» olduğunu söyleyen (bkz. Aydınlik S. 67, shf. 13) «Halkın Sesi»nin Marksizmin en temel meselelerindeki cahilliklerinin eleştirisinin yolaçtığı «acı»yı da ekleyecek olursanız işin zorluğunun anlaşılması daha da kolaylaşmış olacaktır.

Bu «acı»yı biraz daha göğüslemeye devam edelim.

«*Halkın Kurtuluşu, Kürt milli meselesinin bir devrim olmadan referandumla çözüme bağlanmasını istiyor. Bu, milli meselede proleter tutumu reddetmektir. Çünkü, çağımızda milli mesele, ancak proletarya önderliğindeki devrimle köklü ve nihai bir çözüme ulaşabilir.*» (H.S. S. 82, Sütun 1)

«Halkın Sesi», yedi sütunluk makalede on üç kez milli meselenin çözümünün ancak proletarya önderliğindeki devrimle gerçekleşeceğini ve 23 kez de Halkın Kurtuluşu'nun reformcu olduğunu, iki süper devletle, Kürt toprak ağaları ve Kürt büyük burjuvazisine hizmet ettiğini tekrarlayıp duruyor. Bu teorik bir açıklama vazifesi görmeyen iddialar sürekli tekrarlandığı için makalenin hatırı sayılır bir bölümünü oluşturuyor. Bunun dışında yedi sütun

içerisine serpiştirilmiş Stalin'den yedi, Lenin'den üç aktarma, TİİKP Davası Savunması'ndan alınmış milli mesele konusundaki demokratik hak ve talepleri gösteren bir bölüm, bir köylü kadının konuşması ve bir seçim tablosu bulunuyor. (Siz bunlara Halkın Kurtuluşu'nun söylememiş olduğu şeylerin söylenmiş gibi ele alınıp eleştirilmiş olmasını da ekleyin.) Anlaşılacağı üzere iddiasının çok büyük olmasına rağmen «Halkın Sesi»nin yedi sütunluk yazıda söylediği teorik değere sahip hiç bir şey yoktur. Lenin ve Stalin'in devrimci öğretilerini kavramak gibi bir amacı bulunmadığı için, alıntılar tamamen «Halkın Sesi»nin oportünizmini ve şövenizmini gizlemeye yönelik aldatmaca özelliği taşıyor ve bu yüzden Lenin ve Stalin'e ait olmalarına rağmen artık o sözler de teorik bir değer ifade etmiyor. Çünkü söylendikleri zaman ve koşullardan koparılmış Marksist sözler artık Marksist sözler değildir. Ama sadece bundan ibaret de değil. «Halkın Sesi» Stalin ve Lenin'den yaptığı aktarmaların söylendikleri dönem içindeki anlamını da kavrayamıyor (ya da bilerek böyle davranıyor). Şimdi biz bu anlamı kavranamamış aktarmalardan birisini «Halkın Kurtuluşu'nun reformculuğu» meselesini incelerken gösterecek ve gerçek anlamını açıklayacağız. Bu ko-

nuya geçmeden önce özetliyecek olursak; yedi sütunluk makalenin çok büyük bölümünde «Halkın Sesi» hiç bir şey söylemiyor. Geriye kalan çok az bir bölümünde ise kendisine ait olan görüşler o kadar tutarsız ve gelişi güzel-dir ki, bu kendisine ait olan sözlerin bir bölüğü de diğer bölüğünü çürütmeye kalkışınca, bunlar da bir şey ifade etmez hale geliyor ve ortada gerçekten hurda laflar yığınınından başka hiçbir şey kalmıyor. Makalenin en büyük özelliklerinden birisi, kendi mahkumiyet belgesini de bizzat kendi içerisinde taşıyor olmasıdır. Bu yazı içindeki bu belgeleri ortaya çıkaracak eleştiriciye yapacak çok fazla bir şey kalmıyor.

Şimdi «Halkın Kurtuluşu'nun reformculuğu» meselesine geçebiliriz.

Yukarıya aldığımız aktarmada görüldüğü gibi «Halkın Sesi», Halkın Kurtuluşu'nun, Kürt milli meselesinin bir devrim olmadan referandumla çözüme bağlanmasını istediğini iddia ediyor. H. Kurtuluşu bugüne kadar çıkan sayılarında bir kez olsun böyle bir şeyi söylemiş midir? Hayır, kesinlikle söylememiştir. Gazetenin, Kürt milli meselesiyle ilgili yazıların çıktığı 7, 13, 17, 18, 25. sayılarına yeniden gözatmak bu gerçeği anlamak için yeterlidir. Bu makalelerde Kürt milli meselesinin çözü-

me ulaşabilmesi için Ulusal Demokratik Halk Devriminin zorunluluğundan bahsedilmektedir. **Kürt milli meselesinin** reformcu bir çözümünden hiçbir yazıda söz edilmemiştir. Keza «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» başlıklı makalede Kürt milli meselesinin bir devrim meselesi olduğu belirtilmiştir. O halde, yani Halkın Kurtuluşu Kürt milli meselesinin çözümünü bir reform meselesi, bir referandum meselesi olarak görmediği halde, «Halkın Sesi» böyle bir iddiayı nasıl oluyor da döne dolana ortaya getirebiliyor?

Açıklayalım.

Broşürümüzün başlangıcında da belirttiğimiz gibi «Halkın Sesi» milli meseleye kendi tutarsız - burjuva demokrat perspektifi ile bakmakta ve Halkın Kurtuluşu'nun çizgisini ve kullandığı kavramları da bu perspektif altında değerlendirmektedir. Kürt milli meselesini Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkı meselesinden ibaret gören anlayış için, ulusların kaderlerini tayin hakkı meselesinin bir reform meselesi olduğunu söylemek, milli meselenin bir reform meselesi olduğunu söylemekle birdir. Oysa, Halkın Kurtuluşu'nun perspektifi farklıdır. O, Kürt milli meselesinin özünde bir köylü meselesi olduğunu, bu nedenle de, emperyalizm tarafından yağmalanan ve

köleleştirilen geniş köylü yığınlarının proletarya önderliğinde verecekleri emperyalizme karşı savaştan muzaffer çıkmadıkça, yani geniş köylü yığınları Ulusal Demokratik Halk Devrimi ile toprak ve özgürlüğe kavuşmadıkça, milli meselenin kesin ve nihai çözüm imkanlarının ortaya çıkmayacağını, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının ise, milli meselenin -Devrim gerçekleşmeden de- reformlarla elde edilebilecek bir kısmı -ilk adımı- olarak görür ve değerlendirir. Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı meselenin bir reform meselesi olduğunu söylemek, bu meselenin devrim olmadan önce -reformlarla- mutlaka çözüleceği anlamına gelmez. Bu kolayca anlaşılır bir şeydir. Sadece, devrim gerçekleşmeden bu hakkın elde edilmesi imkânsızdır şeklindeki görüşün reddi anlamındadır.

İlginç olan, «Halkın Sesi»nin, milli meseledeki perspektifi her ne kadar ulusların kaderlerini tayin hakkı ile sınırlı ise de, milli meselede devrimci proleter perspektif ile -tutarsız- burjuva demokrat perspektif arasındaki ayırımın yeteri kadar farkında ve bilincinde olduğudur. Ne söylediğinin tamamen farkında olan «Halkın Sesi», Halkın Kurtuluşu'nun devrimci siyasetini sözümona çürütebilmek için demagojiye başvuruyor. Halkın Kurtuluşu'

nun ulusların kaderlerini tayin hakkının devrimden önce gerçekleşebileceğini söylemesi karşısında bu hakkın devrimden önce gerçekleşmeyeceğini söylemiyor, -ki söyleyemez- bunun yerine sanki Halkın Kurtuluşu milli meselelerin kesin ve nihai çözümünden bahsetmiş gibi ele alarak cevaplandırıyor. Yukardaki alıntıya tekrar bakalım:

«Halkın Kurtuluşu, Kürt milli meselesinin bir devrim olmadan referandumla çözüme bağlanmasını istiyor. Bu, milli meselede proleter tutumu reddetmektir. Çünkü, çağımızda milli mesele, ancak proletarya önderliğindeki devrimle köklü ve nihai bir çözüme ulaşabilir.»
(abç) (H.S.)

Halkın Kurtuluşu'nun Kürt milli meselesinin bir referandumla çözüme bağlanmasını isteyebilmesi için, reformlarla milli meselenin kesin ve nihai olarak çözülebileceğini düşünmesi ve söylemesi gerekir. Halkın Kurtuluşu böyle bir şeyi ne zaman söyledi? Öyle bir şey söylenmediğini çok iyi bilen «Halkın Sesi» ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı meselesinin devrim olmadan çözülebileceği konusunda söyleyecek bir şeyi olmadığı, daha doğrusu bu alanda tartışmak istemediği için, pek ustaca sayılmayacak dönüşlerle milli meselenin kesin ve nihai çözümünü tartışmaya geçiyor ve sü-

rekli olarak sözlerine devrimci görüntü veriyor. «Çünkü çağımızda milli mesele, ancak proletarya önderliğindeki devrimle köklü ve nihai bir çözüme ulaşabilir» miş. Kim bunun aksini söyledi? Ulusların kaderlerini tayin hakkının bugünkü düzende gerçekleştirilirliği meselesi üzerine yapılan bir tartışmada, milli meselenin kesin ve nihai çözümünden bahsetmek ve sürekli bundan söz etmek, söyleyecek bir şeyi olmayanın ya da gerçek yüzünü devrimci sözlerle gizlemek isteyeninin tutumu değil midir? İşte bir başka örnek:

«Halkın Kurtuluşu, 'emperyalizmin varlığına son verilmeden' ve mevcut düzen içinde, 'ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı talebinin gerçekleştirileceğini' söylemektedir. Halkın Kurtuluşu'na bakılırsa, devrim gerçekleşmeden de, kararlı bir mücadele sonucu emperyalizm boyun eğecektir. Oysa emperyalizme karşı bir devrim gerçekleşmeden sadece ülke içindeki şu veya bu gelişmenin sonucu olarak ezilen ulusun gerçek ve tam bir kurtuluşa kavuşması imkansızdır!» (H.S. S. 82, Sütun 4) (a.b.ç.)

«Halkın Sesi»nin manevraları hakkında şimdilik bu kadar yeterlidir.

Şimdi, «Halkın Sesi» kendisini devrimci, Halkın Kurtuluşu'nu ise reformcu göstermek

için oportünist, şöenist görüşlerine Stalin'i nasıl alet ediyor ve Stalin'in devrimci öğretilerini nasıl çarpıtıyor, onu görelim:

«Halkın Sesi», Stalin'in Yugoslav Komisyonu'nda Semiç'le yaptığı tartışmadan iki alıntı yapmış. Bunlardan birincisinde Stalin, Semiç'in milli meseleyi bir reform meselesi olarak gördüğünü, oysa bunun yanlış olduğunu, Lenin'in de defalarca belirttiği gibi milli meselenin çözümünün devrimin zaferine bağlı bir mesele olduğunu belirtiyor. İkinci alıntıda Stalin şunları söylüyor: «Kim milli meseleyi proletarya devrimi genel meselesinin ayrılmaz bir parçası olarak görüyorsa, o, bu meseleyi bir anayasa meselesine indirgemez. Veya tersi; ancak milli meseleyi proletarya devrimi genel meselesinden ayıranlar, onu bir anayasa meselesine indirgeyebilirler. Semiç şöyle diyor: 'Tabii ki, böy haklar sadece devrimci mücadeleyle kazanılabilir. Parlamenter yoldan değil, ancak devrimci kitle eylemleriyle kazanılabilirler'. Peki 'devrimci mücadele' ve 'devrimci eylemler', ne demektir? Milli meselenin çözümünün şartı olarak 'devrimci mücadele' ve 'devrimci eylemler' hakim sınıfların devrilmesiyle, iktidarın ele geçirilmesiyle, devrimin zaferiyle aynı şey midir? Tabii aynı değildir. Devrimin zaferinden, milli meselenin çözümü için temel şart

olarak mı söz ediliyor; yoksa milli meselenin çözümünü için şart olarak 'devrimci eylemler' ve 'devrimci mücadele' mi gösteriliyor? Bunlar temelde farklı iki şeydir.»

«Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» başlıklı makalesinde de Halkın Kurtuluşu, ulusların kaderlerini tayin hakkının emperyalizmin varlığına son verilmeden, devrimci mücadeleler ile kazanılabileceğini söylüyordu. İşte «Halkın Sesi», Semiç'in 'devrimci mücadele'si ile Halkın Kurtuluşu'nun 'devrimci mücadele'si arasındaki bu görünüşteki benzerliği her nasılsa fark etmiş («Halkın Sesi» için bulunmaz bir fırsat değil mi?) ve hemen buna sarılıvermiş. Stalin'in Semiç'i reformculukla suçladığı konuşmasının makaleye aktarılması bu amaçla yapılmıştır ve söylenen, Halkın Kurtuluşu'nun milli meselede Semiç çizgisinde olduğudur. İddia bu olunca bize, «Halkın Sesi»nin bir türlü anlayamamış olduğu Semiç ve Stalin'in çizgilerini açıklamak düşüyor.

Yugoslav Komisyonu'ndaki konuşmasında Semiç şunları söylüyor:

«Ulusal sorun anayasal bir soruna indirgenebilir mi? İlkın, sorunu teorik düzeyde koyalım. Diyelim ki, bir (x) devletinde, A,B,C, üç ulus yaşasın Bu üç ulus, tek bir devlet içinde yaşama isteğini açıklasın. Böyle bir durum-

da söz konusu olan nedir? Elbette iç ilişkileri bu devlet içinde düzenlemek. Öyleyse bu, anayasal düzeyde bir sorundur. Bu teorik durumda, ulusal sorun, anayasal bir soruna indirgenir. Eğer, böyle bir teorik durumda, ulusal sorunu anayasal bir soruna indirgiyorsak, o zaman, ayrılma hakkına kadar ve ayrılma hakkı dahil, ulusların kendi kaderlerini kendilerinin belirleme hakkının, anayasal sorunu çözmek için gerekli koşul olduğunu söylemek gerek-ve benim durmadan vurguladığım şey de bu. Ve ben anayasal sorunu, sadece ve sadece bu plân üzerinde koyuyorum.» (Ulusal Sorun ve Sömürgeler Sorunu shf. 156 - 157, abç)

İşte, Stalin'in eleştirisine konu olan Semiç'in konuşması budur.

Semiç'in konuşmasında beliren çizgi nedir?

Her şeyden önce Semiç, milli meseleyi, kendi kaderlerini tayin etmiş ulusların yaşadığı bir (x) devletinde ele alıyor. Altını çizdiğimiz cümle, (x) devletinde zorla yaşayan bir ulusun bulunmadığı anlamına gelmektedir. Eğer bir (x) devletinde yaşayan, A,B ve C ulusları gönüllü olarak bu devlet içinde yaşamaya karar vermişlerse, bu her üç ulus için de artık kendi kaderlerini tayin hakkı meselesinden bahsedemeyiz. Semiç'in konuşmasında adı ge-

çen A,B ve C ulusları bu hakkı elde etmişlerdir. Mesele bundan sonrasıyla ilgilidir. İşte bu noktada Semiç, bu devlet içerisinde milli meselenin artık bir anayasal meseleden ibaret olduğunu, ve bu kabul edilince de, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının çözümünün de bu anayasal meselenin çözümünün ilk adımını teşkil edeceğini belirtiyor.

Milli meselenin tümü bakımından Semiç'te bir devrim perspektifinden eser olmadığı ortada değil mi?

Milli meselenin tamamını bir reform meselesi olarak gören Semiç, konuşmasının diğer bölümünde, ulusların kaderlerini tayin hakkının elde edilmesinin parlamenter yoldan değil, ancak devrimci yığın eylemleriyle mümkün olacağını sözlerine ekliyor. (Ayrıca belirtmek gerekir ki, Semiç, emperyalizm çağında milli meseleyi özünde bir köylü meselesi olarak değil, farklı milliyetten burjuvazilerin rekabet mücadelesi olarak değerlendirir. Ve bu değerlendirmesi ile milli meseleyi bir reform meselesi olarak görmesi arasında doğrudan bir bağlantı vardır. Stalin, Semiç'in bu konudaki yanlış düşüncesini de ayrıca eleştirir ve diğer yanlışlarıyla olan bağlantısını ortaya koyar.)

Stalin'in, Semiç'in yukarıda belirttiğimiz görüşlerine eleştirisi iki noktada toplanır; bi-

rincisi, milli mesele bir reform meselesi değil, anayasal bir mesele değil, bir devrim meselesidir. Çünkü emperyalizm çağında her türlü ulusal baskı ve sömürüyü ortadan kaldırmak için ulusal baskının en güçlü dayanağı olan emperyalizmi yıkmak gerekir. Proletaryanın önderliğinde geniş köylü yığınlarının emperyalizme karşı muzaffer bir devrimi olmadan ulusal baskının kökünü kurutmak imkansızdır. İkincisi, önemli olan, mücadelenin parlamenteryoldan mı yoksa devrimci eylemlerle mi yapılacağı değil, bu çeşitli yollardan yürütülecek mücadelelerin devrimci bir iktidar değişikliğine bağlı olarak ve bir devrim perspektifi altında yürütülüp yürütülmediğidir. Çünkü, devrimci eylemler pekâlâ reformcu amaçlarla ve reformcu bir perspektif altında da yürütülebilirler.

Şimdi okuyucu karşılaştırmalı ve karar vermelidir; Semiç ile Halkın Kurtuluşu'nun söyledikleri arasında her hangi bir ortak yan bulunup gösterilebilir mi?

Semiç milli meselenin tümünü bir anayasal mesele olarak görmekte ve çözümü için devrimin zaferini değil devrimci eylemleri ileri sürmektedir. Halkın Kurtuluşu'nun milli meseleyi anayasal bir mesele olarak gördüğüne ve çözümü için devrimin zaferini değil,

devrimci eylemleri gösterdiğine dair bir tek kanıt gösterilebilir mi?

Halkın Kurtuluşu, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını, reformlarla **elde edilebilir** bir hak anlamında bir reform meselesi olarak görmektedir. Ama Halkın Kurtuluşu'nun, bu hakkı elde etmek için yürütülmesi gereken devrimci eylemleri proletaryanın devrimci mücadelesinden bağımsız olarak ele aldığına dair bir tek kanıt gösterilebilir mi?

Halkın Kurtuluşu'nu Semiç'e benzetmeye çalışan «Marksizmin mihrakı» «Halkın Sesi», ikisi arasındaki bu anlaşılması kolay farklılıkları görememekle itibarına (!) gölge düşürmüş olmadı mı?

«Halkın Kurtuluşu, Kürt milli meselesinin bir devrim gerçekleşmeden çözüme kavuşması ihtimali üzerinde ısrarla durarak, bu yolu öneriyor.» (H.S.)

Böyle söyleyen «Halkın Sesi»devamla Stalin'den bir alıntı yapıyor. Bu alıntıda Stalin, milli programın hareket noktasını, devrim zafere ulaşmadan milli meselenin kısmen bile yeterli bir şekilde çözülemeyeceği ilkesinin oluşturması gerektiğini, bunun dışında ancak istisnaların söz konusu edilebileceğini, savaştan ve Ekim devriminden önce Norveç'in buna bir örnek teşkil ettiğini, ama Ekim devri-

minden sonra böyle imkanların çıkmasının sıfıra yakın derecede azalmış olduğunu ve sıfıra yakın nicelikler üzerine bir program inşa edilemeyeceğini söyler. «Halkın Sesi», Stalin'in bu sözlerinden sonra şunları ekler:

«İşte Halkın Kurtuluşu da, bu sıfıra yakın ihtimaller üzerine reformcu bir program inşa etmeye çalışmaktadır.» (H.S.)

İlk olarak; Halkın Kurtuluşu, bir devrim gerçekleşmeden Kürt milli meselesinin çözüme kavuşması ihtimalinden hiç söz etmiyor, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşebilme ihtimali üzerinde duruyor.

İkincisi, Halkın Kurtuluşu, bir devrim gerçekleşmeden Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşebilmesi ihtimali üzerinde ısrarla durmuyor. Onun üzerinde ısrarla durduğu şey, bu ihtimal sıfıra yakın olsa dahi, bu hakkın elde edilmesi uğruna yürütülmesi gereken mücadelenin muazzam önemidir. Lenin'in söylediği şu sözler bizim için uyarıcı olmalıdır:

«Ezen ülkelerin işçilerinin enternasyonalist eğitimi zorunlu olarak, her şeyden önce, ezilen ülkelerin özgürlüğü ve ayrılması ilkesinin savunulmasını içermelidir. Yoksa, ortada enternasyonalizm diye bir şey kalmaz. Bu propagandayı yapmayan ezen bir ulusun sosyal-

demokratını, emperyalist ve alçak saymak hakkımız ve görevimizdir. Sosyalizmin gerçekleşmesinden önce **ayrılma olasılığının** binde bir olması durumunda bile, bu istem, **mutlak** bir istemdir.» (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı shf. 190. Mutlak kelimesinin altını biz çizdik. Diğer çizgiler Lenin'e ait.)

Ancak «Halkın Sesi» gibi Türk şövenizminden gözü kararmış oportünistler bu mücadelenin önemini ve zorunluluğunu gözardı edebilirler, Kürt ve Türk halklarının birliğini ve dayanışmasını yaratacak bu doğrultudaki mücadelenin anlamını çarpıtabilirler ve devrimci lafların arkasına sığınarak bu **zorunlu** mücadeleyi reformculukla damgalayabilirler. Bu güne kadar hiç bir kimse Doğu'da **mevcut durumda** bir referandum yapmanın koşullarının ortaya çıktığını ya da ortaya çıkma ihtimalinin kuvvetli olduğunu söylemedi ve tartışma konusu olarak ortaya getirmedi. Bu besbelli bir şeydir. Kaldı ki istense de bunun tartışmasının yapılmasına imkan yoktur. Çünkü, devrimden önce gerçekleşebilecek bir referandumun gerçekleşebilme ihtimalinin derecesi hakkında her hangi bir iddia ile ortaya çıkmak az çok ciddi hiç bir marksistin yapabileceği bir şey değildir. Üstelik milli zulme karşı yönelen mücadeleler bilançosu bakımından duru-

mu hiç de parlak olmayan ülkemizde, bugünden yarına gerçekleşebilecek bir referandumdan bahsetmenin pek tutarsız ve mantıksız bir iddia teşkil edeceği açık olsa gerek.

Halkın Kurtuluşu'nun ısrarla üzerinde durduğu nokta, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkını tanımadan ve bu hakkın kullanılmasının bir aracı olan referandumun gerçekleşmesi uğrunda kararlı bir mücadele yürütmeden, Türk şovenizmini ve Kürt milliyetçiliğini yıkmamanın, emperyalistlerin ve gericilerin çeşitli milliyetlerden proleterleri bölmek için giriştikleri çabaları boşa çıkarmanın ve ülkemizde Ulusal Demokratik Halk Devrimini gerçekleştirmenin imkansız olacağıdır. Halkın Kurtuluşu'nun ısrarla belirtmek istediği ve «Halkın Sesi»nin de bir türlü anlayamadığı nokta budur.

Üçüncüsü, günümüzde, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kapitalizmin sınırları içerisinde gerçekleşebilmesi ihtimali «Halkın Sesi»nin iddia ettiği gibi sifıra yakın değildir. Stalin'in istisnai olarak gerçekleştiğini söylediği Norveç'in ayrılması, İsveç proletaryasının direnmesi ve elverişli uluslararası koşullar yüzünden savaşa yol açmadan parlamenter yoldan gerçekleşebilmiştir. Bu, gerçekten istisnai bir durumdur. Ve savaştan, özellikle de

Ekim Devrimi'nden sonra böyle bir imkanın ortaya çıkması ihtimali kuvvetle azalmış ve artık hemen hemen hiç olamayacak bir düzeye inmiştir. İşte istisnai olarak gerçekleşebilecek olan şey, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kapitalizmin sınırları içerisinde gerçekleşmesi değil, bu hakkın aynı sınırlar içerisinde, bir dizi devrim (burjuva demokratik) ya da ulusal ayaklanma pahasına olmaksızın gerçekleşmesidir. Lenin şunu söyler:

*«Genel kural olarak, askeri bakımdan olsun, genişleme bakımından olsun, sömürgele-
rin ayrılması ancak sosyalizm ile gerçekleşebi-
lir; kapitalist düzende, bu, ancak istisnai ola-
rak ya da sömürgede olsun metropolde olsun
bir dizi devrimler ya da ayaklanmalar pahası-
na olabilir.» (U.K.T.H. shf. 180)*

Görüldüğü gibi Lenin kapitalist düzende, bir dizi devrimler -söz konusu olan, proletarya önderliğinde olmayan devrimlerdir- ya da ulusal ayaklanmalar pahasına olmayan ayrılma-
ları istisnai olarak adlandırırken, «Halkın Se-
si» -ne pahasına olursa olsun- genel olarak ay-
rılmaları istisnai, sıfıra yakın olgular olarak
adlandırma yolunu seçiyor ve Stalin'in de böy-
le söylediğini iddia ediyor. Gerçekte, olgular
«Halkın Sesi»nin söylediği gibi midir? Hayır,
öyle değildir.

Stalin, «Halkın Sesi»nin alıntı yaptığı görüşlerini 15-4-1920'de söylemiştir. («Halkın Sesi» Stalin'den alıntı yaparken tarih belirtme gereğini duymamış. Ne önemi var değil mi?) Norveç'in İsveç'ten ayrılma tarihi 1905 tir. 1905 ten 1920 ye kadar olan dönem boyunca kapitalizm sınırları içerisinde ulusal devletlerin kurulması olgusuna daha bir çok örnek verme imkanı bulunduğu halde (1917 Şubat devrimi ile Çarlık Rusya'sının periferik bölgelerinde kurulan burjuva milli devletler) Stalin neden bunlardan hiç söz etme gereğini duymamıştır? Stalin'in 15 Nisan 1920 tarihli görüşleri Komünist Enternasyonal'ın Yugoslav Komisyonu'nda 30 Mart 1925 tarihinde hiç bir değişiklik yapılmaksızın tekrar savunulmuştur. 1925 te artık Kemalist milli devrim de söz konusudur. Buna rağmen tezlerde bu yeni olgulara bağlı hiçbir değişiklikten söz edilmemiştir. Oysa Kemalist devrim ezilen, sömürge bir milletin kendi kaderini tayin hakkının ulusal ayaklanma ve yarım kalmış bir devrimle gerçekleşmesinden başka birşey değildir. «Halkın Sesi»ne sormamız gerekecek; Kemalist Devrimle gerçekleşen ayrılma (Türklerin ayrılıp ulusal bir devlet kurması) da mı bir istisnadır? Yoksa Kemalist devrim kapitalizmin sınırları dışında bir devrim midir?

Sonra; sömürgelerin ezilen milletlerinin siyasi bağımsızlıklarını elde etmeleri, sömürgeci devletlerden ayrılıp kendi ulusal devletlerini kurmaları, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmesi anlamına gelir. Ekim Devrimi'nden sonra bu imkan azalmış mıdır, yoksa tam tersine sömürgelerin kurtuluşu yolunda geçmişle kıyaslanmayacak ölçüde yepyeni imkanlar mı açılmıştır? Ve nihayet bugün dünyanın ezilen ve sömürge milletleri, kendi kaderlerinin sahibi olma doğrultusunda (burada söz konusu edilen hareketler, kapitalizmin sınırlarını aşmayan milli hareketlerdir) istisnai başarılar mı elde etmektedirler, yoksa zaferleri günümüzün genel ve tipik olgusu mudur?

«Halkın Sesi», dünyanın ezilen ve sömürge milletlerinin kendi kaderlerinin efendisi olma doğrultusundaki muazzam olguları görmezlikten geliyor. Ama hayır görüyor, bakın nasıl görüyor:

«... Bir zamanlar uykuda ve karanlık bir kıta olan Afrika, bugün hayatiyet dolu ve mücadelecı bir hava içindedir. Portekiz'in Afrika'da beş yüz yıl süren sömürgeci hakimiyeti, tamamen çökmüş bulunuyor. Zimbabve'nin, Namıbya'nın ve Azanya'nın halkları, ırkçı hakimiyete karşı silahlı mücadeleye karar-

lılıkla devam ediyorlar. Mozambik, Yeşil Burun Adaları, Sao Tome ve Prinsipe, Komor Adaları ve Angola milli bağımsızlıklarını kazandılar...» (Aydınlık sy. 61, shf. 16 Peking Rundschau adlı dergiden)

Bu milli bağımsızlıklar proletarya önderliğinde bir devrimle mi kazanıldı? Bu milli bağımsızlıklar günümüz dünyasının sifıra yakın olguları mıdır?

Bu sorulara «Halkın Sesi»nin cevap vermesine imkan yoktur. Çünkü onun amacı mevcut bir olguyu dün kabul, bugün reddederek ve belki yarın bir başka konuya ilişkin olarak tekrar kabul ederek rakibini sözümona sıkıştırmaktır. Bu sorulara cevap vererek kendisini gelecek günler için bağlayamaz.

Dördüncüsü; «Halkın Sesi», Halkın Kurtuluşu'nun bu sifıra yakın ihtimaller üzerine reformcu bir program inşa etmeye çalıştığını söylüyor. Bu olguların sifıra yakın olgular olmadığını gördük. Bugün Güyan'dan Bask'a, Afrika'dan Avusturalya Adalarına kadar, dünyanın ezilen ve sömürge milletleri kendi kaderlerini ellerine almak için savaşıyorlar ve zafere ulaşıyorlar. Ama bütün bu gerçekler, devrimci proletaryanın ulusal programının hareket noktasının Ulusal Demokratik Halk Devriminin zaferi olması zorunluluğunu değiştire-

mez. Çünkü proletarya önderliğinde olmayan ulusal ayaklanmalar muzaffer ayaklanmalar olsalar dahi milli meseleyi çözme yeteneğinde değildirler, ancak ulusal devlet olarak örgütlenmeyi sağlama yeteneğini haiz olabilirler. İşte bu nedenle Halkın Kurtuluşu, Doğu'da referandumun gerçekleşmesi uğruna yürüteceği mücadeleyi, proletaryanın emperyalizmi devirmeyi hedef tutan devrimci savaşına bağımlı kılıyor. Halkın Kurtuluşu, Doğu'da referandumun gerçekleşmesini, proletaryanın iktidarı amaçlayan mücadelesinin bir ürünü olarak ele alıyor ve bu uğurda yürütülecek mücadeleyi proletaryanın iktidar mücadelesine tabi kılıyor. Bu, makalede açık olarak belirtilmiştir. «Halkın Sesi»nin demagojileri bu gerçeği değiştiremez.

«...Halkın Kurtuluşu, Kürt milli meselesiyle ilgili olarak Türk hakim sınıflarının baskılarından başka bir şey görmemektedir. Oysa, Türkiye'de her iki milliyetten halk için en önemli milli mesele, emperyalizmin baskı ve hegemonyasıdır. Halkın Kurtuluşu, iki süper devletin Türkiye üzerindeki baskılarına hiç değinmeden Kürt milli meselesini ele almakta, emperyalizmin hakimiyetinin devam ettiği şartlarda milli meseleyi çözeceğini söylemektedir. Kürt milli meselesi için önerilen bu çö-

zümün, en başta iki süper devlete yarayacağı açıktır. Nitekim, çeşitli üçüncü dünya ülkelerinde emperyalizmin yıkılmasını hedef almayan milli hareketleri destekleyenler iki süper devlet ve özellikle sosyal - emperyalistlerdir. Bugün, Kürt milliyeti içinde iki süper devleti hedef almayan bir mücadeleden yana olan güçler hangileridir? Şüphe yok ki, bir avuç toprak ağası ve büyük burjuvazinin temsilcileri dışında hiç bir Kürt siyasi hareketi milli kurtuluşu reddeden böyle bir tutumdan yana olamaz. Emperyalizmin hakimiyeti altında ve bu hakimiyetin devam ettirilmesine yarayacak bir Kürt milli hareketi, bir avuç Kürt toprak ağası ve Kürt büyük burjuvazisi dışında hiç bir sınıf ve tabakanın yararına değildir. Halkın Kurtuluşu'nun referandum önerisi işte bu en gerici sınıf ve tabakaların çıkarlarını savunmakta, onların emperyalizmle işbirliği ederek iktidar elde etme heveslerine yardımcı olmaktadır.» (H.S. S. 82, Sütun 4 - 5)

«Halkın Kurtuluşu, Kürt milli meselesiyle ilgili olarak Türk hakim sınıflarının baskılarından başka bir şey görmemektedir. Oysa, Türkiye'de her iki milliyetten halk için en önemli milli mesele, emperyalizmin baskı ve hegemonyasıdır.» (H.S.)

Tartışma konusu, Kürt milletinin kendi

kaderini tayin hakkı meselesi iken, Türk Devleti içerisinde zorla tutulan bir milletin Türk milleti ile hak eşitsizliği meselesi iken, bu mesele hakkında hiçbir şey söylemeyip, Türkiye'de bundan daha önemli milli mesele olduğunu söyleyerek tartışmadan kaçmak - işte «Halkın Sesi»nin tipik oportünist yançizmeleri böyledir.

Halkın Kurtuluşu, emperyalizmin her iki millet üzerindeki baskı ve sömürsünü gözardı etmiyor, tam tersine bu baskı ve sömürünün ortadan kalkmasını ülkemizdeki milli meselenin çözümünün temeli olarak gördüğü için, referandum uğruna mücadeleyi, proletaryanın emperyalizmi devirme hedefine yönelik devrimci mücadelesine bağımlı kılıyor. Böyle bir tutum, «Kürt milli meselesiyle ilgili olarak Türk hakim sınıflarının baskılarından başka bir şey görmeyen» bir kimsenin tutumu olabilir mi?

Her iki milliyetten halkın emperyalizmin sömürü ve baskısı altında olması gerçeğini, Kürt ve Türk milleti arasındaki eşitsizliklerin ve Türk gericiliğinin Kürt milleti üzerindeki milli zulmünün tartışmasından kaçmak için ortaya getirmek ve bunu sürekli yapmak, Türk gericiliğinin Kürt milletine uyguladığı milli

baskıyı gözlerden saklı tutmaya çalışmak anlamına gelmez mi?

İşte «Halkın Sesi»nin sürekli olarak yaptığı budur ve Türk şövenisti olmasının kaynağı da buradadır.

*«Kürt milli meselesi için önerilen bu çözümlün, en başta iki süper devlete yarayacağı açıktır. Nitekim, çeşitli üçüncü dünya ülkele-
rinde emperyalizmin yıkılmasını hedef alma-
yan milli hareketleri destekleyenler iki süper devlet ve özellikle sosyal-emperyalistlerdir. Bu-
gün, Kürt milliyeti içinde iki süper devleti he-
def almayan bir mücadeleden yana olan güç-
ler hangileridir? Şüphesiz ki, bir avuç toprak ağası ve büyük burjuvazinin temsilcileri dışın-
da hiç bir Kürt siyasi hareketi milli kurtuluşu reddeden böyle bir tutumdan yana olamaz.»*
(H.S.)

Emperyalizmin yıkılmasını hedef almayan milli hareketleri desteklemekten kim söz etti? Tartıştığımız konu milli hareketlerin desteklenmesi ya da karşı çıkılması mıdır, yoksa bir milletin bir başka ulusal devlet içerisinde zorla tutulmasının desteklenmesi yada karşı çıkılması mı? Biz bütün tartışmalarımızda ikinci konu üzerinde durduk ve bir milletin zorla bir başka ulusal bütünlük içinde tutulmasına karşı devrimci proletaryanın mücade-

le yürütmesinin zorunluluğundan bahsettik. Israrla, bir milletin başka bir millet üzerindeki zoruna karşı mücadele etmeyenlerin ezen ulus yardakçısı sosyal-şövenler durumuna düşeceğini belirttik. İşte referandum uğruna mücadele de tamamen bu alana girer. Doğu'da referandumun gerçekleşmesi, Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde zorla tutulması koşullarının sona erdirilmiş olmasından başka bir anlam ifade etmez. Referandum uğruna mücadele Kürt milletinin maruz kaldığı zorun kaldırılması uğruna mücadeledir ve demokratik bir muhteva taşır. Bu mücadeleyi yürütmek, savunmak ve desteklemek devrimci proletarya için mutlak bir zorunluluktur ve bu mücadele Kürt ve Türk proletarya ve halklarının yararına, emperyalistlerin ve özellikle iki süper devletin de zararınadır. Oysa «Halkın Sesi», bu alanda, doğrultuda yürütülecek mücadelenin en başta iki süper devlete yarayacağını iddia ediyor. Milli meselede Marksist dokt-rinden tamamen habersiz olanların ileri sürebileceği bir iddia. Ama «Halkın Sesi» dokt-rinden bu ölçüde habersiz değildir. O, iddiasının mahiyetinin farkındadır, işte bunun içindir ki, açıkça söylemekten kaçınmakta ve bir hamlede yön değiştirerek, emperyalizmin yıkılmasını hedef almayan milli hareketleri iki

süper devletin desteklediğini belirterek başka bir konuya geçmekte ve sanki Halkın Kurtuluşu böyle bir şey söylemiş gibi, eleştirmekte, saldırmaktadır.

«Halkın Sesi», referandumun savunulması ile, Kürt milletinin ayrılma ya da ayrılmamasının savunulması arasındaki derin farkı kavrayacak kadar Marksizmin teorik, kitabî bilgisine sahiptir. Ama o, aynı zamanda, bu derin farkı bile bile görmezlikten gelecek kadar da oportünisttir.

«Halkın Kurtuluşu'nun referandum önerisi işte bu en gerici sınıf ve tabakaların çıkarlarını savunmakta, onların emperyalizmle işbirliği ederek iktidar elde etme heveslerine yardımcı olmaktadır.» (H.S.)

İki süper devlet ve özellikle Rus sosyal-emperyalistleri, bugün gerçekten de dünyanın tek hakimi olma doğrultusundaki faaliyetlerinde, milliyet ayrılıklarını körüklemekte, bu milliyet ayrılıklarını yeni nüfuz alanları elde etmek için araç olarak kullanarak istismar etmekte ve sömürgelerde ortaya çıkan milli kurtuluş hareketlerini kontrolleri altına almaya çalışmaktadırlar. Bu, bugünkü dünya durumunun göze batan bir olgusudur. İki süper devlet, milliyet ayrılıklarını kendi yararlarına değerlendirirlerken, ezilen milletlerin en hali-

sane milli duygularını istismar etmekte, o milletin kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşmesini savunur gözükmekte, hatta Rus sosyal-emperyalistlerinin yaptığı gibi kendisini milli kurtuluş hareketlerinin «doğal müttefiki» olarak lanse etmektedir. Ezilen ve sömürge milletlerin milli hareketlerini kendi çıkarlarını güçlendirmek için destekleyen iki süper devlet, böylece gerçekte bu milletleri köleleştirmeye çalışmakta, daha elverişli çıkarlar karşılığında milli hareketi desteklemekten vazgeçerek o milleti felakete sürükleyebilmekte (ABD'nin Barzani'yi desteklemekten vazgeçmesi), ya da mali, iktisadi, askeri, diplomatik vb. bakımlardan tamamen kendilerine bağımlı yeni ulusal devletler kurulmasına (Angola vb.) önyak olmaktadır.

Ülkemizde de, Kürt milletinin bu emperyalist tuzağına düşmesi ihtimalini ortadan kaldırmak için ne yapmak gerekmektedir?

Milli ön yargılar, güvensizlikler ve düşmanlıklar: İşte Türk ve Kürt halklarının birliğinin gerçekleşmesinin önünde duran başlıca engeller bunlardır.

Milli güvensizlikler ve düşmanlıklar platformunda halkların birliğinin gerçekleşebileceğinden bahsetmek imkansız ve saçmadır. Türk milliyetinden devrimci proletarya sa-

dece lafta değil, eylemde de Kürt milleti üzerindeki milli zulme karşı en nde ve en kararlı bir biçimde mücadeleye atılmadıa, Kürt halkının, Türk gericiliğine olan düşmanlığının yanısıra Türk halkına karşı da duyduğu güvensizliği gidermek mümkün değildir. Üstelik lkemizde, Kürt halkının Türk halkına ve proletaryasına duyduğu güvensizliğin kuvvetli ve derin tarihi kökleri vardır. İşte Türk milliyetinden devrimci proletaryanın ve Türk halkının milli zulme karşı en nde mücadeleye atılması yoluyla Kürt halkının Türk halkına duyduğu güvensizliğin, n yargıların azalması ölçüsünde, ama sadece bu ölçüde, iki milliyetten halkın devrimci birliği gerçekleşecek ve böylece Türk halkıyla birlikte ortak düşmanlarına karşı mücadeleye yönelen Kürt halkının, incinmiş milli duygularını istismar eden iki süper devletin köleleştirici tuzağına düşme ihtimali de azalacaktır.

Referandum nerisinin Kürt milliyetinden en gerici sınıf ve tabakaların çıkarlarının savunulması olduğunu söylemek, Kürt milletininkinin zorla Türk devleti içerisinde tutulmasına karşı mücadele etmenin bu en gerici sınıf ve tabakaların çıkarlarının savunulması olduğunu söylemek anlamına gelir ki, bu da, en katıksız biçimiyle Türk şvenizminin savunulmasın-

dan başka bir şey değildir. (Bu en gerici Kürt sınıfları neden kendi çıkarlarını savunmazlar ve Doğu'da bir referandum önermezler?!) Devrimci proletaryanın, mutlak olarak yürütmek zorunda olduğu «zorla sağlanan birliğe» karşı mücadelesini, en gerici sınıfların çıkarına yapılan girişimler olarak nitelendirmek - işte bu en anlaşılır şekliyle savunulan ezen ulus şovenizmi değil midir?

Türk proletaryası Kürt milletinin zorla Türk devleti içerisinde tutulmasına karşı mücadele yürüttüğü ölçüde, Kürt proletaryasının Türk proletaryasına güven duyacağını, onunla ittifakı benimsiyeceğini belirtmiştik. «Halkın Sesi» ise bu tür bir mücadelenin, en gerici Kürt sınıf ve tabakalarının emperyalizmle işbirliği ederek iktidar elde etme heveslerine yardımcı olacağını iddia ediyor. Türk proletaryası, Kürt milletinin maruz kaldığı milli baskıların ortadan kalkması için mücadele yürütmediği takdirde, ulusal duyguları tahrip edilmiş Kürt halkının, ezilen ulusların ulusal ezilmişliklerini çıkarları gerektirdiğinde istismar eden emperyalistlere ve onlarla işbirliği eden sınıfların önderliğine kolaylıkla yöneleceği, onlara güven duyacağı zengin deneylerle ispatlanmış açık bir gerçek olarak ortada değil midir? Bu nedenle de tam tersine, referandum

önerisine karşı çıkmak, Türk gericiliğinin ve onlarla birleşmiş Kürt gericiliğinin emperyalizmle işbirliği halinde ellerinde bulundurdıkları iktidarı korumalarına yardımcı olmak anlamına gelmiyor mu?

Bu, milli meselede tutulan iki ayrı yol, iki ayrı çizgidir. Birinci çizgi; zorla birliğe karşı çıkıp gönüllü birliği savunma çizgisi, milli meselede Marksizm - Leninizmi, ikinci çizgi; her şeye rağmen birliği savunma çizgisi, milli meselede ezen ulus şövenizmini izlemeye tekabül eder.

Milletlerin özgürlüğünü savunmak halkları birliğe götürür.

Kürtlerin özgürlüğünü savunmadan Kürt ve Türk halklarının birliğini gerçekleştirmek imkansızdır.

Milletlerin özgürlüğünü savunmadan halkların birliğinden bahsetmek metodolojik bakımdan mekanik materyalizm, siyasi bakımdan ise en gerici ezen ulus şövenizmidir.

«Halkın Sesi»nin, Kürt milletinin siyasi özgürlüğünün gerçekleşmesi anlamına gelen referandumu reddetmekle izlediği yol işte böyle bir yoldur.

«Emperyalizmin hakimiyeti altındaki Kürt milliyeti bugünkü şartlarda referandum yoluyla kendi kaderini tayin edebilir mi? Bu-

nun her iki milliyetten Türkiye halkının iki süper devletin baskılarından bir referandumla yani, bir seçimle kurtulabileceğini savunmaktan hiçbir farkı yoktur. İki öneri de aynı ölçüde gericidir.» (H.S, S. 82 Sütun 5)

Kürt milletinin (Kürt milliyetinin değil. «Halkın Sesi»nin bütün makale boyunca Kürtlerden millet olarak bahsetmekten kaçınmasına dikkat edilsin. «Halkın Sesi» Kürtleri millet olarak görmekten neden bu kadar korkar?) **bugünkü şartlarda referandum yoluyla kendi kaderini tayin edebileceğini kim söyledi?**

«Halkın Sesi»nin teorik, siyasi bakımdan **zavallılığının** en büyük göstergesi, yedi sütunluk eleştirisi boyunca, eleştirdiği yazıdan tek bir alıntı dahi yapamamış olmasıdır. Alıntı yapmasına imkan yoktur. Çünkü o zaman hem eleştirme hem de demagoji yapma imkanı ortadan kalkmış olacaktır. Eleştiremez, çünkü «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» makalesinde yanlış olan bir şey yoktur. Demagoji yapamaz veya yalan söyleyemez, çünkü o taktirde okuyucu, her ikisinin de söylediklerini karşılaştırma imkanını elde edecektir. İşte bu nedenle, içinde bulunduğu teorik ve siyasi zavallılığı demagoji, yalan ve tahrifatlarla örtbas edebilmek için, Halkın Kurtuluşu'na atfettiği görüşleri önce kendisi

istediği gibi düzenleyerek, gerekli yeniden şekillendirmeleri gerçekleştiriyor, sonra da saldırıya geçiyor. İşte size harikûlade bir Marksist polemik tekniği! Bu üstün eleştiri tekniği sayesinde eleştiremeyeceğiniz ve alt edemeyeceğiniz her hangi bir siyasi hasmınız olabilir mi?

Yukarıya aldığımız cümlede geçen «bugünkü şartlarda» kelimelerin altını «Halkın Sesi» çizmiş. «Halkın Sesi»nin, tartışmasının başından beri ileri sürmediği halde birden bire «bugünkü şartlarda» kaydını getirmesinin ve üstelik bir de bu kelimelerin altını çizmesinin anlamı nedir?

Açıklayalım.

Makalenin bu noktasına gelinceye kadar «Halkın Sesi», emperyalizmin hakimiyeti altında Kürt milli meselesinin çözülemeyeceğini iddia ediyor ve Halkın Kurtuluşu'nun emperyalizmin hakimiyeti altında referandum yoluyla Kürt milli meselesinin çözüleceğini söylediğini ileri sürüyordu. Oysa Halkın Kurtuluşu böyle bir şey söylemiyordu. Bunu gördük. Ama «Halkın Sesi», milli meselenin kesin ve nihai çözümü ile ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmesi arasındaki farklılığı çok iyi bildiği için ve keza milli meselenin köklü bir çözümünün devrim olmadan sağlanamayaca-

ğının teorik olarak farkında olduğu için (ama sadece bundan ibaret) emperyalizmin hakimiyeti altındaki Kürt milletinin milli meselesinin emperyalizmin hakimiyeti devam ettiği sürece çözülemeyeceğini biliyor ve işte bu yüzden de «bugünkü şartlarda» kaydını getirmiyordu. Çünkü gerçekten emperyalizmin hakimiyeti varolduğu sürece, bugünden yarına şartlardaki değişiklikler ne olursa olsun Kürt milli meselesinin çözümü imkansızdır.

Milli meselenin çözümü için böyle olan gerçek, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmesi için de böyle midir? Hayır, böyle değildir. Emperyalizmin hakimiyeti yıkılmamış da olsa, kapitalizmin sınırları dışına çıkılmamış da olsa, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkı gerçekleşebilir. İşte bu gerçeğin de mükemmel bir şekilde farkında olan «Halkın Sesi», «emperyalizmin hakimiyeti altındaki Kürt milliyeti referandum yoluyla kendi kaderini tayin edebilir mi?» diye sormuyor. Çünkü böyle bir sorunun karşılığının «evet, edebilir» olduğunu ve bu cevaba teorik bir itiraz getiremeyeceğini pekala biliyor. Oysa aynı soruyu «bugünkü şartlarda» kaydıyla soracak olursa, az çok mantıklı düşünebilen herhangi bir kimse bile bu soruya olumlu bir cevap veremeyecektir. Zira apaçık bir gerçek-

tir ki, Kürt milletinin bir millet olarak dahi kabul edilmediği gericilik koşullarında, Kürt milleti üzerindeki zulme karşı demokratik mücadelelerin hiç denecek kadar zayıf olduğu koşullarda bugünkü şartlar bunlardır. Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamayacağını karara bağlamak amacıyla Doğu'da bir referandumun gerçekleşebileceğinden bahsetmek ciddi sayılabilecek bir Marksistin tutumu olamaz. Ama ideolojik cephaneliğinde her türlü itiraza karşı verebileceği bir cevap, gösterebileceği bir kanıt bulunan «Halkın Sesi» böylece bir taşla iki kuş vurmuş olacaktır. Bir yandan Halkın Kurtuluşu'nun kendisini fazla sıkıştırma durumu ortaya çıkacak olursa o takdirde «biz emperyalizmin hakimiyeti yıkılmadan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının gerçekleşmeyeceğini söylemedik, sadece bugünkü şartlarda imkansız olduğunu söyledik» diyecek, diğer yandan -Halkın Kurtuluşu'ndan hiç alıntı yapmamış olduğu için- Halkın Kurtuluşu'nda çıkan yazıyı okumamış kimseler, üstelik altı da çizilmiş olduğu için, Halkın Kurtuluşu'nun bugünkü şartlarda bir referandumun gerçekleşebileceğini söylediğini zannedecekler.

Bir kere daha belirtelim; altı çizilmiş «bugünkü şartlarda» kaydının kullanılmasıyla da

tekrar ve kesin olarak artık ortaya çıkmıştır ki, «Halkın Sesi» açıktan açığa «emperyalizmin hakimiyeti yıkılmadan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı gerçekleşemez» diyememektedir. Böyle bir görüşün Kievski tarzında emperyalist ekonomizm olduğunun farkındadır ve tam da bunun için «bugünkü şartlarda» kaydını getirmektedir. Ama emperyalizmin hakimiyeti altında «bugünkü şartlarda» referandumun imkansızlığından söz etmek, gene emperyalizmin hakimiyeti altında fakat «yarın ki şartlarda» referandumun gerçekleştirilmesini kabul etmek anlamına gelmez mi? Ya da emperyalizmin hakimiyeti altında Doğu'da referandumun gerçekleşmesi imkansız ise, emperyalizmin hakimiyeti altındaki «bugünkü şartlar» ile «yarınki şartlar» arasında ne fark vardır ve böyle bir ayırma neden ihtiyaç duyulmaktadır?

Bu sorulara «Halkın Sesi»nin verebileceği -demagojisiz- bir cevap yoktur.

«Halkın Sesi» ele geçmemek için kâh oraya kâh buraya zıplayıp durmaktadır. Ama nafi! O, «bugünkü şartlarda» kaydını getirmek suretiyle, Halkın Kurtuluşu'nun savunduğu fikirlerin doğru olduğunu bile bile nasıl çürütmeye (!) çalıştığını itiraf etmek zorunda kalarak bir kere daha yakayı ele vermiştir.

«Bunun her iki milliyetten Türkiye halkının iki süper devletin baskılarından bir referandumla yani, bir seçimle kurtulabileceğini savunmaktan hiçbir farkı yoktur. İki öneri de aynı ölçüde gericedir.» (H.S.)

Bakın, «Halkın Sesi» büyük bir ustalıkla ve adeta hiç farketirmeden «bugünkü şartlarda» kaydını Halkın Kurtuluşu'na malettikten sonra nasıl eleştiriye geçti!

«Halkın Sesi»ni hararetle tebrik etmekten başka gerçekten yapacak bir şey yok elimizde. Eğer bir kimse sizi eleştirmek adına gerici fikirler ortaya atıp arkasından bu kendi gerici fikirlerini bir güzel eleştirip sonra da sizi gericilikle suçluyorsa ve hele bunu tekâmül etmiş bir yetenekle yapıyorsa artık yapacak tek bir şey kalmıştır, bu sahadaki üstün başarısından dolayı kutlamak.

«Halkın Sesi», doğru olan her şeyi bozmakta, karalamaktadır. Bozduklarından birisi de «Doğu'da Referandum» kavramıdır. Şövenist ve oportünist siyasetini ortaya çıkaran bu kavrama «Halkın Sesi» fena halde diş bilemiştir.

Şimdi «Halkın Sesi» «Doğu'da Referandum» kavramını nasıl bozuyor ve anlamsız, içeriksiz bir kavram ve slogan haline getiriyor onu görelim.

«Halkın Sesi», Doğu Anadolu'nun yarı-feodal toplum düzeninde yapılacak bir oylamayı kastederek şu soruyu soruyor:

«Böyle bir oylama Kürt emekçilerinin iradesini ne ölçüde yansıtacaktır?» (H.S.)

İşte milli mesele hakkında bilgi kısıntısına dahi sahip olmayanların sorabileceği cinsten çocukca bir soru daha! Milli mesele hakkında en basit ve sınırlı bilgilere sahip olanlar bile bilirler ki, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının gerçekleşmesi Kürt milletinin iradesinin özgürleşmesi anlamına gelir. Kürt emekçilerinin iradesinin özgürleşmesi anlamına değil. Kürt milletinin kendi kaderini hangi doğrultuda çizeceğini tesbit edecek olan «Doğu'da Referandum» ile yansıyacak olan da şüphesiz Kürt emekçilerinin iradesi değil, Kürt milletinin iradesidir. Ve Kürt milletinin içinde, sömürülen sınıflarla birlikte sömürücü sınıflar, ilerici sınıflarla birlikte gerici sınıflar da yer alır. Öte yandan, Kürt emekçilerinin iradesinin özgürleşebilmesi için devrim gerekir. Ancak bir devrimde ya da devrimden sonra yapılacak bir referandumda Kürt emekçilerinin iradesinin tam olarak yansımından sözedilebilir. «Halkın Sesi» Doğu'da yapılacak bir referanduma, Kürt emekçilerinin iradesini yansıtmayacağı için karşı çık-

makla, Kürt emekçilerinin iradesinin savunulması adına Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkını inkâr etmiş olmuyor mu?

Bu, Kürt milli meselesinde tipik Buharinci düşünce tarzından başka bir şey değildir.

«Halkın Sesi» devamla şunları söylüyor:

«Aslında, *Halkın Kurtuluşu'nun önerdiği referandum 1950'den beri her dört yılda bir yapılmaktadır. Dört yılda bir yapılan seçimlerde Doğu bölgesinden seçilerek iş başına gelenler, Bucaklar, Ensariler, Küfreviler, Ferit Melen'ler* olmaktadır. Toprak ağalığının baskısı altındaki, siyasal özgürlüğe sahip olmayan Kürt köylülerinin oyları, kaçınılmaz olarak en gerici, en emperyalist işbirlikçisi güçler, milli baskının suç ortakları olan Kürt feodalleri tarafından toplanmaktadır. *Halkın Kurtuluşu'nun siyasal özgürlüğün olmadığı şartlarda yapılacak referandum önerisi işte bu güçlere hizmet etmektedir. Aşağıdaki tablo «Doğu'da Referandum'un ne gibi bir sonuç vereceğini gözler önüne sermektedir.» (H.S., S. 82, Sütun 5)*

Eleştiriye geçmeden önce Aydınlık dergisinin Aralık sayısında belirtilen aynı mealdeki görüşleri de buraya aktaralım:

«Bugün halkın mücadelesi yeniden yükseliyor. Revizyonist ve parlemanterist görüşler

de yeni şartlara göre daha başka kılıkklar altında reklam edilmektedir. 14 Ekim seçimlerini 'serbest seçim' ve 'gerçek seçim' ilân edenler, bu sefer de 'Doğu bölgesinde referandum' önerisi ile ortaya çıkıyorlar. Burjuvazinin 'serbest ve gerçek seçim' propagandası, bunların kafasına o kadar köklü bir şekilde yerleşmiştir ki, Doğu bölgesinde 1950 yılından bu yana her dört yılda bir 'referandum' yapıldığını düşünemiyorlar bile. Ve bu referandumlarda, 25 yıldan beri DP - AP ve CHP'nin milli baskı ve milli eşitsizlik programları oyların yüzde yüze yakını almaktadır. Seçimlerin adına 'referandum' denmesi bu durumu değiştirmez.» (Aydınlık sy. 70 shf. 39)

Halkın Kurtuluşu nasıl bir referandum önermektedir?

«Halkın Sesi»nin, ileri sürdüğümüz referandum kavramının anlamını bozacağını, çarpıtacağını önceden tahmin etmek fazla zor bir şey olmadığı için «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» başlıklı yazımızda, savunduğumuz referandumun, Kürt milletinin Türk devleti içerisinde yaşayıp yaşamayacağını karara bağlamak amacıyla yapılacak ve bu yeteneğe sahip olacak nitelikte bir referandum olduğunu belirttik ve üstelik bu yaptığımız tanımın altını çizerek dikkat çekmeye çalıştık.

Siyasi bakımdan **olgun** bir rakibin, eleştirirken görmezlikten gelemeyeceği bir husustur bu. Ama «Halkın Sesi» için böyle şeyler düşünmek biraz safdillik olur. Onların kendilerini uymak zorunda hissettikleri böyle kuralları ve ilkeleri yoktur. (Oportünizmin ilkesizlikten başka ilkesi olabilir mi?) Onların başlıca ilkesi, doğruları karalamak, okuyucunun aklını karıştırmak ve şüpheyi düşürmek suretiyle kendisini doğru göstermeye çalışmaktır.

İşte görüyorsunuz. En son örneği karşınızdadır. Nasıl bir çırpıda ulusal referandumu, dört yılda bir yapılan genel seçimler düzeyine indirgediler. Ulusal referandum, referandum yapan ulusun ulusal iradesini serbestçe ortaya koyması demektir. Yapılacak oylama sadece bir sonuçtur. Önemli olan, bir oylamayla ezilen milletin iradesinin serbestçe tecelli edebileceği bir ortamı sağlamak, kısacası Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde zorla yaşatılmasının sona erdirilmesi demektir. Türkiye’de her dört yılda bir referandum yapıldığını söyleyen «Halkın Sesi»ne şimdi soruyoruz: Her dört yılda bir yapılan genel seçimlerin aynı zamanda Doğu’da yapılmış bir referandum olduğunu söylüyorsunuz. Bu, yapılan seçimlerde Kürt milletinin, **millet olarak** (Kürt emekçileri olarak değil) iradesini ser-

bestçe ortaya koyduğu anlamına gelmiyor mu? Kürt milletinin 1950'den beri her dört yılda bir iradesini serbestçe belirtebiliyor olması, Kürt milletinin bugün Türk Devleti içerisinde gönüllü olarak yaşıyor olması anlamına gelmez mi? Bu anlama geliyorsa (başka anlama gelmesi imkansızdır, çünkü emperyalizm ve Türk gericiliği tarafından zorla Türk Devleti içerisinde tutulan Kürt milletinin zor altında iken ulusal iradesini bir oylama yoluyla belirtebilmesi mümkün değildir), o halde neden bugün Kürt milletinin herhangi bir zor altında bulunmadığını açıkça söylemiyorsunuz?

1950'den beri her dört yılda bir Doğu'da referandum yapıldığını söylemek suretiyle (genel seçimleri kimin «serbest seçim» olarak gördüğüne okuyucu karar versin) «Halkın Sesi», Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde herhangi bir zora maruz kalmadığını savunduğunu farkında olmayarak bir kere daha itiraf etmek zorunda kalmıştır.

İşte «Halkın Sesi»nin, ülkemizde Kürt milletinin maruz kaldığı zora karşı yürütecek herhangi bir mücadelesi olmadığını yeni bir itirafı bir başka yoldan böyle gerçekleştirmiştir.

«Halkın Kurtuluşu'nun siyasal özgürlüğün olmadığı şartlarda yapılacak referan-

dum önerisi işte bu güçlere hizmet etmektedir.» (H.S.)

Halkın Kurtuluşu'nun önerdiği referandum, ne yazık ki, siyasal özgürlüğün olmadığı şartlarda yapılmayacak. Çünkü referandum talebinin kendisi bir siyasal özgürlük talebidir. Ve kolayca anlaşılır bir şeydir ki, bu talebin gerçekleşmiş olması, Kürt milletinin iradesini serbestçe belirtebileceği bir siyasal özgürlük ortamının yaratıldığı anlamına gelir. Bugün «Doğu'da Referandum» için mücadele yürütüyor olmamız, bu alandaki siyasi özgürlüğün bulunmayışından dolayı değil midir?

Doğu'da gericilerin çoğunlukta olması meselesine gelince; «Yapılacak bir referandumda gericilerin çoğunluğu sağlaması halinde ne olacak?» sorusuna Lenin'in nasıl cevap verdiğini «Doğu'da Referandum İçin Mücadele Edelim» yazısında açıklamıştık. Burada bu cevabı tekrarlamayacağız. Ancak o yazıda Lenin'in cevabının bir paragrafını yayınlamış, ondan önceki paragraftan söz etmemiştik. Şimdi bu paragrafı da burada açıklamamız zorunlu oluyor. Semkovski'nin, «eğer gericiler çoğunluktaysa ne yapmalı?» şeklindeki sorusuna Lenin'in verdiği cevabın ilk bölümü şöyledir:

«On yaşında bir öğrencinin sorabileceği bir soru. Eğer demokratik bir oylama çoğunlu-

ğ u gericilere verirse, Rus anayasasını ne yapmalı? Bay Semkovski, yavan, içi kof, pratik bir değeri olmayan sorular soruyor, **yedi aptalın sorduğı ve yetmiş akıllının cevaplandıramadığı sorular cinsinden bir şey»** (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı shf. 12) (abç)

Semkovski'nin sorusunu ve Lenin'in ona verdiği cevabı bile bile, bize Doğı'da gericilerin çoğunlukta olduğunu gösteren seçim tabloları sunan «Halkın Sesi»ne ne demeli?

«Apaçık ortadadır ki, Doğı Anadolu bölgesinde köylünün siyasal özgürlüğü yoktur. Her köy ya da köy gurubu ağaların oy deposu halindedir. Böyle bir düzende özgür bir referandum, Kürt emekçi halkının bu referandumla kaderini tayin etmesinden söz etmek Demirel'lerin 'hür parlamenter rejim', yalan dolanından farksızdır.» (H.S. S. 82, Sütün 6) (abç)

Teorik bakımdan aciz bir kimse, Marksist bir yazıyı reformcu bir anlayışın ürünü olarak damgalayabilmek amacıyla bu seviyede yalana ve demagojiye baş vuruyor, normal ahlâk kurallarının dışına çıkıyorsa, bu mazur görülebilir, değil mi?

Evet, mazur görülebilir ve görülmelidir.

«Aslında Halkın Kurtuluşu'nun milli meseleyi demokratik devrimden koparması onun

temel bir hastasından kaynaklanmaktadır. Halkın Kurtuluşu bütün ateşli 'Ulusal Demokratik Halk Devrimi' sloganlarına rağmen, esasında özü toprak devrimi olan demokratik devrimi reddetmektedir. Nitekim bunu, referandumla ilgili yazısında 'Doğu'da Referandumun' ülkemizin demokratlaştırılması mücadelesini geliştireceğini, söyliyerek itiraf etmektedir. Demokratik devrim yerine, bugünkü düzen içinde yapılacak oylamalarla 'ülkenin demokratlaştırılmasını' koyanlar, şüphesiz ki, milli meselede de reformcu yolu savunacaklardır. Bunun revizyonistlerin savunduğu 'demokrasinin sınırlarını genişletme' teorisi ile ne farkı vardır?» (H.S. S. 82, Sütun 7)

İşte aslı olmayan ve teorik değerden yoksun bir yığın söz daha. Halkın Kurtuluşu ne özü toprak devrimi olan demokratik devrimi reddediyor, ne de milli meseleyi demokratik devrimden koparıyor. Bütün bunlar sadece «Halkın Sesi»nin hayalindedir. Halkın Kurtuluşu, demokratik devrimi reddettiğini referandumla ilgili yazısında itiraf etmekte imiş. «Halkın Sesi» böyle söylüyor. Ama o, bu iddia ile ortaya gelirken itirafname olarak nitelendirdiği görüşü bile alıntı yapmaktan korkmaktadır. Onun korktuğu 'itirafı' biz yeniden yapalım. Referandumla ilgili yazımızda şunları

söylüyorduk: «*Emperyalizm, her türlü siyasi hak ve özgürlüklerin kazanılmasında olduğu gibi bu meselede de halkın gücü karşısında zorla boyun eğecektir ve Doğu'da yapılacak bir referandum, sonuçları ne olursa olsun ülkenin demokratlaştırılması mücadelesinin daha da gelişmesine hizmet edecektir.*»

Bu bir itiraf mıdır? İtiraf kelimesinin anlamı üzerine «Halkın Sesi» ile tartışma yapmamız gerçekten üzüntü verici bir şey ama biz buna katlanarak kelimenin anlamını açıklamak zorunluluğunu hissediyoruz. Yukarıda söylediklerimizin bir itiraf teşkil edebilmesi için şu iki şeyden birisinin olması; ya açıklamaktan korktuğumuz, çekindiğimiz bir görüş olması (saklı tutulan bir şey itiraf edilebilir) ya da söylediklerimizin, demokratik devrimin savunulmasını imkansız kılan görüşler olması gerekirdi. Böylece dolaylı yoldan demokratik devrimin inkar edildiği açıklanmış olurdu.) Bunlardan biri ya da diğeri bizim için geçerli midir? Demokrasi mücadelesi, demokratik devrim ve milli mesele konularında Marksist bir yaklaşıma sahip olan her hangi bir kimse için, kesinlikle hayır!

Devrimci proletarya, **emperyalizmi devirme hedefine bağlı olarak** siyasal demokrasi uğruna da mücadele yürütür ve bu uğurda yü-

rüttüğü mücadelenin başarılı sonuçları hem ülkeyi demokratlaştırır hem de bu daha elverişli yeni koşullarda sınıf mücadelesinin güçlenmesini sağlar. Siyasal demokrasinin ülkeyi demokratlaştırması, adı üzerinde ülkedeki siyasi hayatı demokratlaştırması anlamındadır. Oysa özü toprak devrimi olan demokratik devrimle gerçekleşecek olan demokratlaşma ülkenin sadece siyasi hayatında değil toplumsal hayatının bütün alanlarındadır. Bunun ise çağımızda ancak proletarya önderliğinde bir devrimle gerçekleşebileceği anlaşılır olsa gerek.

Siyasal demokrasi ya da onun genel taleplerinden birisi (ulusların kaderlerini tayin hakkı) ile demokratik devrimi, birbirleriyle çelişen veya birbirlerini geçersiz kılan şeyler olarak gören «Halkın Sesi», siyasal demokrasi ile toplumsal demokrasi arasındaki ilişkiyi kavramayı başaramamıştır.

Doğu'da referandumun gerçekleşmesinin ülkenin demokratlaşmasını geliştireceği görüşünü kastederek, «bunun revizyonistlerin savunduğu 'demokrasinin sınırlarını genişletme' teorisiyle ne farkı vardı?» diyen «Halkın Sesi»ne sormak gerekir: Devrimci proletaryanın devrim hedefine bağlı olarak yürüteceği siyasal demokrasi mücadelesi ile gerçekleşecek de-

mokratlaşmanın, devrim hedefi, perspektifi ve mücadelesi bulunmayan revizyonistlerin «demokrasinin sınırlarını genişletme» reformist teorisiyle sizin hayalinizde olanlar dışında her hangi bir benzerliği bulunabilir mi?

«Halkın Sesi» kendisine oldukça kullanışlı olduğunu zannettiği bir taktik seçmiştir; görünürde devrime sarılarak Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkını inkar etmek, görünürde sınıf gerçeğine sarılarak millet gerçeğini inkar etmek. İşte «Halkın Sesi»nin milli mesele siyasetinde uyguladığı başlıca taktik budur. Bunu bütün makale boyunca her adımda tesbit edebilirsiniz. «Milli mesele emperyalizme ve feodalizme karşı mücadeleden koparılamaz» diyen «Halkın Sesi»nin emperyalizme ve feodalizme karşı mücadeleden ayrı olarak bir milli meselesinden söz edilebilir mi? «Türkiye’de milli mesele özünde köylü meselesidir» diyen («Halkın Sesi» bu tesbiti büyük bir bilgiçlikle milli meseleye ilişkin bir **Türkiye gerçeği** olarak getiriyor. Oysa milli mesele sadece Türkiye’de değil, emperyalizm çağında bütün yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde *özünde* köylü meselesidir.) «Halkın Sesi»nin, köylü meselesinden ayrı olarak bir milli meselesinden söz edilebilir mi? Oysa, her ne kadar milli mesele özünde bir köylü meselesi ise

de, emperyalizme ve feodalizme karşı mücadeleden koparılamaz ise de; milli mesele ne bir köylü meselesinden ibarettir ne de emperyalizme ve feodalizme karşı mücadeleden ibaret. Özünde demek tamamiyle demek olmadığı gibi, koparılamaz demek de aynısı demek değildir. Milli meselenin özünde köylü meselesi olması, köylü meselesi bir çözüme kavuşmadan milli mesele kesin ve nihai bir çözüme kavuşamaz anlamındadır. Ama bu demek değildir ki, köylü meselesi bir çözüme kavuşunca milli mesele de halledilmiş olacaktır. Milli mesele nin çözümü için her dönemde (köylü meselesinin çözümünden önce ve sonra) ayrıca bir mücadele gerekmektedir. Öyle ki, bu mücadele olmadan emperyalizme ve feodalizme karşı da tutarlı bir mücadeleden söz edilemez. İşte «Halkın Sesi»nin büyük bir sinsilikle ve görünürde devrime sarılarak gerçekte inkar ettiği, milli meselenin çözümü için yürütülmesi gereken bu devrimci mücadeledir.

«Halkın Sesi» şövenizminin perde arkası budur.

«Halkın Kurtuluşu, referandumla ilgili yazısında 'Kürt milletinin ayrılmasını sağlayacak derecede oy alınamamasını' olumsuz bir durum ve gericilerin tercihi olarak göstermektedir. Böylece Halkın Kurtuluşu, iki süper dev-

lete karşı Türkiye'nin iki milliyetten halkının ortak mücadelesinden yana olmadığını, Kürt milliyetinin toprak ağaları ve büyük burjuvazi önderliğinde gerçekleştireceği ayrılmayı desteklediğini üstü kapalı olarak açıklamaktadır. Bu tutum Türkiye halkını, iki süper devlete karşı mücadelesini bölmeye hizmet eder.» (H.S, S. 82, Sütun 7)

«Halkın Sesi» ateş olmayan yerden duman çıkarmaya çalışıyor. Bunu başarabilmek için de, zorunlu olarak, Halkın Kurtuluşu'nun söylediğini değil, uygun bir eleştiri yapabilmesine yarayabilecek şekilde kendisi tarafından hazırlanan görüşleri Halkın Kurtuluşu'nun söyledikleri gibi gösteriyor. (Halkın Kurtuluşu'ndan dürüstçe bir alıntı yaptığı taktirde oyun bozulacağından buna kesinlikle yanaşmıyor.) Bakalım Halkın Kurtuluşu ne söylemiş: «Bir örnek de biz verirsek Doğu ve Güneydoğu'da yapılacak bir referandum sonucunda Kürt milletinin ayrılmasını sağlayacak derecede oy alınmadığını düşünelim. Böyle bir sonuca rağmen, bu referandumdan sonra, gericiler (Türk gericileri ya da onlarla birleşmiş Kürt gericileri) Kürt halkı üzerinde milli baskı uygulamalarına girişebilecekler midir? Ya da giriştikleri taktirde, bu baskılara karşı Kürt halkının mücadelesi, bu mücadelenin etkinli-

ği, yaygınlığı ve sonuçları eskisiyle bir tutulabilir mi? Buna, kesinlikle hayır cevabını verebiliriz.» (Halkın Kurtuluşu, S. 27, Shf. 8)

Burada görüldüğü gibi Doğu ve Güneydoğu'da yapılacak bir referandumun, **sonucu ne olursa olsun** Kürt halkı üzerindeki milli baskılara karşı mücadeleyi geliştirici etkilerinden sözedilmektedir. Ve gene görüldüğü gibi bu referandumda Kürt milletinin ayrılmasını sağlayacak derecede oy alınamamasının olumsuz bir durum olarak görüldüğüne dair bir iz bile yoktur. Bu gerçeğe rağmen «Halkın Sesi»nin, Kürt milletinin ayrılmasını sağlayacak derecede oy alınamamasının olumsuz bir durum olarak görüldüğünü iddia etmesi, bayağılık değil midir?

Halkın Kurtuluşu'nun siyasetini iki süper devlete hizmet eden bir siyaset olarak gösterebilmek için etmeyeceği dua, girmeyeceği kılık bulunmayan «Halkın Sesi»nin bayağılıkları üzerinde daha fazla durmak gereksizdir.

«İşte, bugün somut bir durum vardır. Halkın Kurtuluşu, bugün 'ayrılmayı' mı savunmaktadır, ortak mücadeleyi mi? Bu konuda da bütün siyasetlerinde olduğu gibi belirsizliği tercih eden Halkın Kurtuluşu, bir referandum durumunun oluşmasını beklemeyi öğütlemektedir.» (H.S, S. 82, Sütun 7)

İlk olarak, Halkın Kurtuluşu bir referandum durumunun oluşmasını beklemeyi öğütlememekte, «Doğu'da Referandum» için kararlı bir mücadele önermektedir.

İkincisi, kendini beğenmiş bir eda ile bugün somut bir durum olduğunu iddia eden «Halkın Sesi»nin bu pek parlak görüşünün aksine *bugün somut bir durum yoktur*. Marksist-Leninistler, bir devlet sınırları içerisinde proletarya için hiç bir özel ulusal gelişim yolunu önermezler. Onların görevi, belirli bir devlet sınırları içerisindeki her milliyetten proletaryanın ortak düşmana karşı örgütsel birlik de dahil olmak üzere her alanda tam bir birliğini gerçekleştirmektir. Marksizm - Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkesi bunu emreder. Milli meselede somut şartlara bağlı olarak tavır alma meselesi, devrimci proletaryanın, kendisi dışında, kendisinden bağımsız olarak gelişen bir ulusal hareket karşısında ya da bir ulusal referandum sırasında takınacağı tavır meselesidir. Bugün ülkemizde ne her milliyetten devrimci proletaryanın savunmak ya da savunmamak konusunda tavır almasını gerektiren bir Kürt milli ayrılma hareketi vardır, ne de Kürt halkına ayrılmasını ya da ayrılmamasını önermeyi gerektirecek bir ulusal referandum.

Gerine gerine, «işte, bugün somut bir durum vardır. Halkın Kurtuluşu, bugün 'ayrılmayı' mı savunmaktadır, ortak mücadeleyi mi?» diye soracak kadar milli meselede cahil, cahil olduğu kadar da kibirli ve demagog bir hasmın, «Halkın Kurtuluşu'nun Doğuda Referandum Önerisi Emperyalizme ve Hakim Sınıflara Hizmet Eder» başlıklı yazısı hakkında söyleyeceklerimiz bunlardır.

**KÜRT MİLLİ MESELESİNE İLİŞKİN
OLARAK TİİKP DAVASI SAVUNMASINDA
YER ALAN TALEPLER, ULUSAL KÜLTÜREL
ÖZERKLİK TALEPLERİDİR.**

«Doğu'da Referandum İçin Mücadele Ede-
lim» dediği için Halkın Kurtuluşu'nu reform-
culukla suçlayan tepeden tırnağa devrimci
(!) «Halkın Sesi», yedi sütunluk makalesinin
ortasına, TİİKP Davası Savunması'ndan alı-
nan ve Kürt milli meselesinde savundukları
demokratik hak ve talepleri gösteren bir tablo
yerleştirmiş. Türk şövenizmi siyasetini bir ke-
re daha ele veren tam bir ulusal kültürel
özerklik belgesidir bu tablo. Önce tabloyu gö-
relim.

*«Kürtler üzerindeki zorla eritme politika-
sına ve milli baskıya son verilmeldir.*

*Kürtçe, Türkçe gibi devletin resmi dili
olarak kabul edilmeli ve Kürtler ana dillerini*

serbestçe kullanabilmelidirler. Kürtler, devlet dairelerine kendi dillerinde dilekçe verebilmeli, mahkemelerde ve bütün resmi merciler önünde Kürtçe konuşabilmelidirler.

Kürtlerin yaşadığı bütün yerleşme merkezlerindeki okullar ve üniversitelerde, Kürtler kendi ana dilleriyle eğitim görmelidirler. Kürtçe gazete, dergi ve her türlü yayın çıkarmak, serbest olmalıdır. Devlet radyoları ve televizyon, Kürtçe yayın da yapmalıdır. Kürtçe yer ve köy isimlerinin değiştirilmesine son verilmelidir.

Kürt kültürü üzerindeki her türlü gerici baskıya son verilmelidir. Kürt halkı, kendi anti-emperyalist ve anti-feodal kültürünü geliştirmede serbest olmalıdır. İran, Irak ve Suriye'de bulunan Kürt milliyetinden halklarla her türlü devrimci kültür alış-verişi serbest olmalıdır. Okullarda Kürt milliyetinin varlığını inkar eden şöven eğitime son verilmelidir. Kürt tarihi, Kürt edebiyatı ve Kürt halk kültürünün ürünlerini öğreten demokratik bir eğitim sistemi gerçekleştirilmelidir. Kürt çocuklarını, Türkleştirmek ve eritmek amacıyla kurulan Yatılı Bölge Okullarında gerici eğitim sistemi kaldırılmalıdır.

Her türlü milli eşitsizliğine son verilmeli, Kürtler devlet idaresinin ve toplum hayatının

her alanında eşit haklara gerçekten sahip olmalıdır. Orduda, fabrikalarda, okullarda, iş ve memuriyete alınmada, Kürtlere yapılan ayrımlar kaldırılmalıdır.

Bölgeler arasındaki iktisadi eşitsizliğin kalkması için, Doğu Bölgesinin iktisadi gelişmesine özel bir önem verilmelidir.

Kürt halkının teşkilatlanma hürriyeti sağlanmalıdır.

Özel olarak Kürt halkı üzerinde baskı ve zulüm uygulayan komando, seyyar jandarma ve MİT teşkilatları kaldırılmalıdır. Köylere yapılan baskınlara, işkence ve dayaağa son verilmelidir. Her yıl bir çok insanın ölümüne sebep olan sınırdaki mayın tarlaları temizlenmeli, Doğu'daki yasak bölgeler kaldırılmalıdır. Bütün bu topraklar, yoksul köylülere dağıtılmalıdır.» (H.S, S. 82)

Ulusal kültürel özerklik plânının en temel özelliği, ezilen ulusa sadece kültürel haklarını tanınması ve çok uluslu devletin birliğini korumasıdır. Şimdi, yukardaki tabloya bakalım. Bu tabloda, tanınması istenen haklar önemli ölçüde kültürel haklar değil midir? Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkından söz edilmeyen tabloda, Kürt milletinin ayrılıp kendi ulusal devletini kurma hakkının tanındığına dair herhangi bir cümlecik gösterilebilir mi?

Ulusal programda **reformizm** ezen ulusun imtiyazlarını tam olarak ortadan kaldırmaz, haklarda tam bir hak eşitliği gerçekleştirmez. «Halkın Sesi»nin savunduğu tabloda, Kürt milletinin **devlet kurma hakkı dahil** olmak üzere her türlü hak bakımından Türk milletiyle eşit olması gerektiğine dair bir talep gösterilebilir mi?

«Halkın Sesi»nin Kürt milli meselesi konusundaki demokratik hak, talepler tablosu, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını bazı kültürel hakların elde edilmesi derekesine indirgeyen, Kürt milletinin devlet olarak örgütlenme hakkını reddeden, «her türlü milli eşitsizliğe son verilmeli...» gibi anlamını kullandığı cümle içinde kaybeden ve göz koymak amacıyla kullanıldığı besbelli benzeri sözlerle **çeşnilendirilmiş** bir ulusal kültürel özerklik tablosundan başka bir şey değildir.

Kürt milli meselesinde reformizmi ve kültür özerkliğini savunan tabloyu daha yakından inceleyelim.

«*Kürtler üzerindeki zorla eritme politikasına ve milli baskıya son verilmelidir.*» (H.S.)

Zor ve eritme (asimilasyon) teorisine ilişkin bilgisizlikten ileri gelmiyorsa, Türk şovenizminin sinsice savunusunun yeni bir örneği. Kürtler üzerindeki «zorla eritme politikasına»

...an «Halkın Sesi», eritme politikasına karşı olmadığını mı söylemek istiyor?

Ulusal eritmeyi her türlü zor ve eşitsizlikten arındırırsak geriye kapitalizmin ulusal farkların silinmesine, ulusların birbirine benzetmesine doğru olan evrensel tarihi eğilimi kalır. Bu doğal eritmedir ve kapitalizmin gelişmesinin, sermayenin uluslararasılaşmasının bir neticesi olarak ortaya çıkar. Devrimci proletarya, sosyalizmin şartlarını hazırlayan bu doğal eritmeyi savunurken, zor ve eşitsizliğe dayanan eritmeye karşı azimle mücadele eder.

Anlaşılmış olmalıdır ki, doğal eritme dışında gelişen her eritme politik bir olaydır ve eğer bir eritme politikasından söz ediliyorsa, bu mutlaka zora dayanıyor demektir. «Kürtler üzerindeki zorla eritmeye (ya da eritme politikasına) son verilmelidir» demesi gerekirken «Kürtler üzerindeki zorla eritme politikasına son verilmelidir» diyen «Halkın Sesi», eritme, zor, politika arasındaki ilişkilerden habersiz değilse, karşı olduğunu söylediği «zorla eritme politikası» ile yoksa şu mahut «silah zoru» ile eritme politikasını mı anlatmak istemektedir?

«Kürtçe, Türkçe gibi devletin resmi dili olarak kabul edilmeli ve Kürtler ana dillerini serbestçe kullanabilmelidir» (H.S.)

Marksist-Leninistler, resmi bir devlet diline karşıdırlar. Çünkü devletin resmi bir dilinin olması, o dilin, devlet kurumlarında zorunlu kullanımını ve okullarda zorunlu olarak öğretilmesini öngörür. Oysa dil üzerinde herhangi bir baskıyı devrimci proletarya kabul edemez. Bu nedenle, Türkiye devrimci proletaryası Kürtçenin ya da bir başka ezilen milliyet dilinin devletin resmi dillerinden birisi olmasını değil, tersine, zorunlu devlet dili ilkesinin ve Türkçenin resmi dil olmasının yasaklanmasını önerir.

«Halkın Sesi», Türkçenin resmi dil olmasına karşı çıkmayıp Kürtçenin de onun gibi devletin resmi dili olmasını önermekle, ülkemizde Türk ve Kürt olmayan milliyetlerin varlığını inkar ve onların dilleri üzerindeki baskıyı kabul etmiş olmaktadır. Aslında bu, «Halkın Sesi» için yeni bir şey değildir. Dikkatli bir okurun gözünden kaçmasına imkan olmayacak kadar açıktır ki, Aydınlık, «Halkın Sesi», «çeşitli milliyetlerden halkımız» tabirini kesinlikle kullanmamakta, ve «iki milliyetten halkımız» tabirini tercih etmektedir. Ülkemizde 10'dan fazla milliyet yaşamasına rağmen «iki milliyetten halkımız»dan söz etmek, diğer milliyetleri inkar etmek değil midir? Milliyetlerin varlığını dahi kabul etmeyen «Halkın Sesi»nin bu

milliyetlerin hak eşitliğini tanınması beklenebilir mi?

Anlaşılan «Halkın Sesi», ülkemizdeki Türk ve Kürt olmayan milliyetleri -«zorla olmayan eritme politikası (!)» ile eritmek niyetindedir.

«Kürtlerin yaşadığı bütün yerleşme merkezlerindeki okullar ve üniversitelerde, Kürtler kendi ana dilleriyle eğitim görmelidirler. Kürtçe gazete, dergi ve her türlü yayın çıkarmak, serbest olmalıdır. Devlet radyoları ve televizyon, Kürtçe yayın da yapmalıdır. Kürtçe yer ve köy isimlerinin değiştirilmesine son verilmelidir.» (H.S.)

İlk cümleinin sonunda yer alan «görmelidirler»in yerine «görebilmelidirler» kelimesinin kullanılması gerekirdi.

Kürtçenin devletin resmi dili olarak kabul edilmesini önerdikten sonra bütün bunları söylemenin bir anlamı var mı?

«...İran, Irak ve Suriye'de bulunan Kürt milliyetinden halklarla her türlü devrimci kültür alış-verişi serbest olmalıdır.» (H.S.)

«Halkın Sesi,» Kürt halkının, İran, Irak Suriye'de bulunan Kürt milliyetinden halklarla her türlü kültür alış-verişini ancak devrimci olmaları şartıyla serbest bırakıyor. («...her türlü devrimci kültür alış-verişi serbest olma-

lıdır» demek, «devrimci olmayan kültür alış-verişi yasak olmalıdır» ya da «devrimci olmayan kültür alış-verişi serbest olmasa da olur» demektir.) oysa her türlü ulusal hakkı engellenmiş olan Kürt halkının, İran, Irak ve Suriye'de yaşayan Kürt milliyetinden halklarla devrimci olması şartı aranmaksızın her türlü kültür alış-verişi yapma hakkı vardır. Çünkü her ne kadar bu ülkelerde yaşayan Kürt milletlerinin hepsi **tek bir Kürt milleti** teşkil etmezlerse de, nihayet hepsi de Kürt milletidirler ve az çok farklılaşmalar olmakla birlikte ortak bir dile ve ortak bir kültür hazinesine sahiptirler. Kendi ülkesinde bütün ulusal hakları kısıtlanmış olan Türkiye Kürt milletinin, diğer Kürt milletlerinin her türlü kültürel zenginliklerinden yararlanması onun ulusal hakkıdır ve bunun yasaklanması ulusal baskı uygulamak anlamına gelir. Devrimci proletarya Kürt halkının gerici ulusal kültür edinmesine karşı ideolojik ve kültürel plânda sürekli ve tavizsiz bir mücadele yürütmekle beraber, onun --gerici de olsa- ulusal kültür edinme **hakkına** karşı çıkamaz, bu hakkın yasaklamalar yoluyla ortadan kaldırılmasına karşı mücadeleye yürütür.

Türkiye'de yaşayan Kürt halkının devrimini gerçekleştirmesi durumunda açıktır ki,

devrimci Kürt halkı her tür ulusal hakkını elde etmiş olacağı ve her türlü gerici kültüre karşı savaş açacağı için Kürt halklarıyla olan gerici kültür alış-verişlerine de son verecektir.

Her türlü ulusal hakkı engellenmiş Kürt halkının gerici ulusal kültür alış-verişlerini yasaklamakla, Kürt milleti kendi kaderini tayin hakkını gerici sınıfların önderliğinde kazandığı taktirde, önder sınıflar gerici olduğu gerekçesiyle Kürt milletin kendi kaderini tayin hakkını inkar etmek arasında bir fark yoktur.

Bugün Kürt halkının diğer Kürt halklarıyla gerici de olsa her türlü kültür alış-verişi yasaktır. Milli baskı bu alanda da olanca kuvvetiyle hüküm sürmektedir. Kürt halkının ulusal kültür alış-verişleri üzerinde uygulanan yasağın ve baskının bir bölümüne karşı çıkıp diğer bölümünü onaylamak suretiyle, «Halkın Sesi», Kürt halkı üzerindeki milli zulüm uygulayıcılarının suç ortağı durumuna düşmüştür.

«Her türlü milli eşitsizliğe son verilmeli, Kürtler devlet idaresinin ve toplum hayatının her alanında eşit haklara gerçekten sahip olmalıdır. Orduda, fabrikalarda, okullarda, iş ve memuriyete alınmada, Kürtlere yapılan ayrımlar kaldırılmalıdır.» (H.S.)

«Halkın Sesi»nin bütün bu söyledikleri,

«Her türlü milli eşitsizliğe son verilmeli» fikrinin ikiyüzlüce savunulmasından başka bir şey değildir. «Her türlü milli eşitsizliğe son verilmeli» fikri, ulusal devlet kurma hakkı alanındaki eşitsizliğe de son verilmesini öngörür. Oysa görüldüğü gibi «Halkın Sesi»nin son verilmesini istediği eşitsizlikler arasında Kürtlerin devlet kurma hakkı alanındaki eşitsizlik yer almamaktadır. «Kürtler devlet idaresinin, toplum hayatının her alanında eşit haklara gerçekten sahip olmalıdır»lar ama bu, bugünkü devlet idaresi ve toplum hayatı için geçerlidir, ayrı bir devlet idaresi ve toplum hayatı kurma alanında eşit haklara ise, asla! İşte, bugünkü ülke sınırlarının değişebilirliğinin kabulüne kesinlikle yanaşmayan «Halkın Sesi»nin söylemek istediği budur ve Kürt milletinin devlet kurma hakkı alanındaki eşitsizliği, onun sona ermesini istediği «her türlü milli eşitsizliğe» dahil değildir.

«Halkın Sesi»nin «gerçekten» kelimesi ile kuvvet şırınga etmeye çalışması boşunadır. Takke düşmüş kel görünmüştür.

«Bölgeler arasındaki iktisadi eşitsizliğin kalkması için, Doğu bölgesinin iktisadi gelişmesine özel bir önem verilmelidir.» (H.S.)

Ülkemizde proletarya önderliğinde bir devrim gerçekleşmeden, bölgeler arasındaki ik-

tisadi eşitsizlik kaldırılabilir ya da «Doğu bölgesinin iktisadi gelişmesine özel bir önem» verilebilir mi? Kesinlikle söylemeliyiz ki, hayır. O halde, Kürt milletinin devrimden önce kendi kaderini tayin hakkını elde edebileceğini söylediği için Halkın Kurtuluşu'nu reformculukla suçlayacak kadar keskin «devrimci» olan «Halkın Sesi», devrimden önce bölgeler arası iktisadi eşitsizliğin kalkabileceğini iddia etmiyorsa, Türkiye'nin sınırlarının değişmezliği ilkesini savunmuş olmuyor mu? Bir kere daha görüldüğü gibi, «Halkın Sesi»nin perspektifinde, Kürt milletinin ayrılıp kendi ulusal devletini kurabileceği, bu suretle «Doğu bölgesi»nin bu yeni devletin sınırları içinde kalabileceği gibi bir husus yoktur. **Her halükârda** «Doğu Bölgesi» Türkiye'nin bir bölgesi olarak kalacak ve Türkiye'nin bir «Doğu Bölgesinin iktisadi gelişmesine özel bir önem verilmesi» meselesi bulunacaktır. Oysa böyle bir mesele bir tek durumda, Kürt milletinin Türkiye devriminden sonra Türk milletiyle birlikte yaşamaya karar vermesi durumunda söz konusu olabilecektir.

«Halkın Sesi», bu bir tek durumda geçerli olabilecek bir önermeyi, Kürt milli meselesine ilişkin genel bir talep olarak sunmakla, Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkının diğer

gerçekleşme biçimlerini peşinen reddetmiş ve böylece Türkiye'nin sınırlarının değişmezliği ilkesini savunmuş olmaktadır.

Türkiye'nin sınırlarının değişmezliği ilkesini savunmak Kürt milletinin kendi kaderini tayin hakkını inkar etmek demektir.

«Kürt Halkının teşkilatlanma hürriyeti sağlanmalıdır.» (H.S.)

Kürt milletinin teşkilatlanma hürriyetinden söz etmesi gerekirken, bundan söz etmeyip Kürt halkının teşkilatlanma hürriyeti meselesine geçmek, ancak «Halkın Sesi» gibi Kürt milletinin teşkilatlanma hürriyetinden söz edilmesinden hoşlanmayanın tutumu olabilir.

«Kürt halkının teşkilatlanma hürriyeti sağlanmalıdır» yerine, «Kürt milletinin, ayrı bir devlet olarak teşkilatlanması da dahil olmak üzere her türlü teşkilatlanma hürriyeti sağlanmalıdır» denmesi gerekirdi.

İşte «Halkın Sesi»nin savunmakla övüldüğü ve beyaz zemin üzerine yazılmış makalesinin ortasına kırmızı renkle yerleştirmek suretiyle herkese tavsiye ettiği «TİİKP Davası Savunmasında Milli Mesele Konusundaki Demokratik Hak ve Talepler» tablosu -ulusal kültürel özerklik tablosu- böyledir.

SONSÖZ

«Halkın Sesi»nin makalesinin sonunda yer alan «Nereden Nereye» başlıklı makalecikte ileri sürülen görüşler üzerinde durmadan geçerse işimizi yarım bırakmış oluruz. Burada şunlar söylenmektedir:

«Halkın Kurtuluşu'nun vuracağı 'Türk şövenliği' damgasına gelince, bu onun böbürlenirken itiraf ettiği bir suçudur. 'Referandum' önerisine karşı tutum ölçü alındığına göre, bu öneri aklına gelinceye, yani, 18 Ekim 1976 tarihine kadar bizzat kendisi neydi acaba? Yoksa 'referandum'u ortaya atmalarını gerektiren şartlar tam da bu tarihte mi ortaya çıkmıştır? Halkın Kurtuluşu ya bu şartları açıklamalı, ya da 'Marksizme ayak basış tarihini' biraz daha beriye alarak 18 Ekim tarihine kadar getirmelidir. Biz şunu belirtelim, Halkın Kurtuluşu'nu çıkarana küçük burjuva devrimciliği dönemlerinde Kürt milli meselesini açıkça reddederek gerçekten Türk şövenliği yapmışlardır. Şimdi ise Halkın Kurtuluşu burjuva reformculuğuna kayarken Kürt ağalarının ve büyük burjuvalarının safına sürüklenmektedir. Proletarya önderliğini reddetmek, Halkın Kurtuluşu'nu hangi yönden giderse gitsin, burjuva milliyetçiliğine sürüklenmektedir.» (H.S.)

Şu yukarıdaki, işini iyi bilen bir adam edasıyla düşülen zavallılığa iyi bakın. Cevaplandırılması çok zor, -hatta imkansız- sorular sorarak rakibini köşeye sıkıştırdığını zanneden bir kara cahilin çocuksu zavallılığına! Hiç şüpheniz olmasın ki baylar, «Doğu'da Referandum Yapılmalıdır» sloganını ortaya atmamızı gerektiren şartlar gerçekten tam da bu tarihte ortaya çıkmıştır. Daha önce bu sloganı ortaya atamazdık. (Halkın Kurtuluşu'nun birinci sayısında TCK'nun 125. maddesinin de 141, 142, 146 vb. maddelerle birlikte kaldırılmasını talepler içinde öne sürmemize rağmen.) Çünkü, sizlerin ve benzeriniz bütün sosyal şöenlerin ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı kavramını, içeriksiz, emperyalist gericilik ve Türk gericiliği için hiç bir tehlike teşkil etmeyen bir slogan, bir aldatmaca haline getirdiğinizi bu tarihe kadar henüz yeterince farketmemiştik. Bu gerçeği kavradıktan sonra «Doğu'da Referandum Yapılmalıdır» sloganını atmak zorundayız, çünkü bu slogan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı sloganının elle tutulur bir slogan haline gelmesine, canlı ve somut bir anlam kazanmasına ve Türk şöenlerinin açığa çıkmasına yardımcı oluyordu. İşte, «Doğu'da Referandum Yapılmalıdır» sloganını ortaya getirmemizin anlamanıza imkan

olmayan nedeni budur. Yoksa, Doğu'da referandum yapılmasını gerektiren şartların yeni ortaya çıkmış olması değil. O şartlar Kürt milletinin zorla içinde tutulduğu Türk devletinin kuruluşundan beri var.

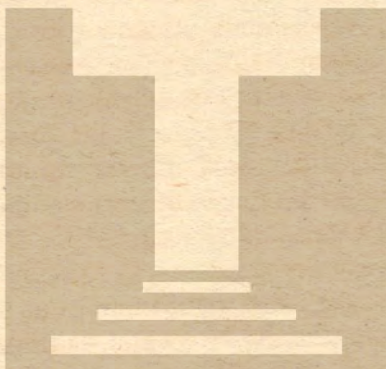
Halkın Kurtuluşu'nu çıkaranların geçmişte Türk şövenliği yaptıkları iddianıza gelince:

Evet, biz geçmişte Kürt milli meselesinde yeterli bir siyasetimizin olmaması ve bu yetersiz siyaset içerisinde de bir çok yanlışlığa düşmemiz nedeniyle **objektif olarak hatalar** yaptık. Bu doğrudur ve bunu uzun bir süreden beri kabul ediyoruz. Ama hiç bir zaman Kürt milli meselesini açıkça reddederek emperyalizmin ve Türk gericiliğinin yordakçısı Türk şövenleri durumuna düşmedik. Ne savunduysak, doğru ve marksizmin gereği olduğuna inandığımız için savunduk. Ve yanlış olduğunu anladığımız anda terk ettik. Hiç bir yanlış bile bile savunmadık, hatalarımız karşısında açık ve dürüst özeleştiri yolunu seçtik. Marksizme ulaşmamıza yol açan özelliğimiz de bu değil midir?

Size gelince baylar; geçmişte de Türk şövenliği yaptınız, bugün de yapmaya devam ediyorsunuz. Sekiz yılda yalancılık ve demagoglukta **ustalaşmanızdan** başka değişen hiç bir şey olmadı. Üstelik sizin bir özelliğiniz da-

ha var; savunduğunuz fikirlerin Türk Őöveniz-
mine uygun düştüğünü ve Kürt milletinin
kendi kaderini tayin hakkını inkar anlamına
geldiğini bile bile onları savunmak. Bu özelli-
đin anlamını kavriyorsunuz değil mi?

O halde, görevinize devam edebilirsiniz.

TÜSTAV

«DOĞU'DA REFERANDUM» İÇİN MÜCADELE EDELİM (*)

Genel anlamıyla burjuva demokrasisi şöven - milliyetçilikle bağışabilmektedir. Ülkemizde bu gerçeği her zaman görüyor ve yaşıyoruz. Hayatın bir çok alanında ve temel meselesinde demokrat bir tutum takınmayı başarabilen ve sürdüren çoğu kimse, ulusların ve dillerin eşitliği meselesine gelince demokratalığı unutmaktadır. Yıllardır 141 - 142. maddenin kaldırılmasını benimseyen ve savunan burjuva demokratlarınının 125. maddenin kaldırılması ile hiç ilgilenmiyor olmaları da bu gerçeği göstermiyor mu? Oysa tutarlı bir burjuva demokrati olabilmek için diğer bir çok başka şeyin yanısıra her türlü şöven - milliyetçiliğe karşı da kararlı bir tutum takınmak ve ulusların baskı altında tutulmasına karşı mücadele yürütmek zorunludur.

Tutarlı bir burjuva demokrati uluslar ve

(*) HALKIN KURTULUŞU gazetesinin 27. sayısında yayınlanmıştır.

diller arasında tam hak eşitliğini savunurken, bir devrimci proleter bununla yetinmemek ve hak eşitliğinin sağlanmasından öte uluslar arasındaki tarihten gelme fiili eşitsizliğin giderilmesi için de mücadele yürütmekle yükümlüdür. Uluslar arasındaki fiili eşitsizliğin giderilebilmesinin ilk adımı hak eşitliğinin sağlanmasıdır. İşte bu nedenle devrimci proletarya, bir ulusun zorla bir devlet içerisinde tutulmasına karşı çıkar ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının (ayrılıp kendi ulusal devletini kurma hakkının) gerçekleşmesi için çaba gösterir.

Emperyalizm çağında milli meselenin çözümü esas olarak bir devrim meselesidir. Ancak devrimci proletarya, devrim mücadelesine bağlı olarak, onun bir parçası olarak günümüz şartlarında, her meselede olduğu gibi milli meselede de reform niteliğinde bazı talepleri öne sürer.

Bu bakış açısıyla ülkemizde, bu çabanın siyasal plânda ifadesi, **Kürt milletinin Türk Devleti içerisinde yaşayıp yaşamayacağını karara bağlamak amacıyla Doğu'da yapılacak bir referandum uğruna mücadeledir.**

Bugün ülkemizde tutarlı bir Türk burjuva demokrati sayılabılmenin en temel kriter-

lerinden birisi Doğu'da referandum talebi için kararlı bir mücadele vermektir. Bu slogana hayır» ya da «ne evet ne hayır» diyenler her zaman ve her yerde Türk şövenleri olarak damgalanmalıdırlar.

«Doğu'da, Kürt milletinin ayrılıp ayrılmasınını karara bağlayacak yetenekte bir referandumu gerçekleştirebilmek Türkiye'de devrim gerçekleşmeden imkânsız değil midir?» şeklinde bir soru sorulabilir. Bizim bu soruya cevabımız şudur. Hayır, imkânsız değildir. Çünkü ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı (ayrılıp kendi ulusal devletlerini kurma hakkı) siyasal demokrasinin genel taleplerinden birisidir ve emperyalizm ülkemizden tasfiye edilmeden de elde edilebilir bir şeydir. Emperyalizm elbette kendi rızasıyla halkın bu talebini gerçekleştirecek değildir. Bunu elde etmek için mücadele etmek gerekir. Ama burada belirtmek istediğimiz, bu talebin gerçekleşmesinin emperyalizmin varlığına son verilmesini gerektirmediğidir. Emperyalizm, her türlü siyasi hak, özgürlüklerin kazanılmasında olduğu gibi bu meselede de halkın gücü karşısında zorla boyun eğecektir ve Doğu'da yapılacak bir referandum, sonuçları ne olursa olsun ülkemizin demokratlaştırılması mücadelesinin daha da gelişmesine hizmet edecektir.

Bir çok kimse, Kürtlerin yaşadığı Doğu Bölgesinde gericilerin çoğunlukta olmasından dolayı, yapılacak bir referandumda oylamayı gericilerin kazanacağını düşünüp, referandumun anlamsızlığı ya da gereksizliğini ileri sürebilecektir. Bu gibi kimselerin düşüncelerine Lenin şöyle cevap veriyor:

«Gericiler, bir demokratik oylamayla, çoğunluğu sağladıkları zaman, genellikle şu iki şeyden biri olur; ya gericilerin kararı uygulanır, ve bunun kötü sonuçları yığınları hızla ya da yavaş yavaş demokrasiye doğru, gericilere karşı iter; ya da demokrasi ile gericiler arasındaki çatışma bir iç savaşla ya da benzeri bir şeyle çözüme bağlanır, ki bu, (Semkovski'lerin bile işitmiş olabilecekleri gibi) demokratik bir düzende bile olabilir» (1)

Bir örnek de biz verirsek Doğu ve Güneydoğu'da yapılacak bir referandum sonucunda Kürt Milletinin ayrılmasını sağlayacak derecede oy alınmadığını düşünelim. Böyle bir sonuca rağmen, bu referandumdan sonra, gericiler (Türk gericileri ya da onlarla birleşmiş Kürt gericileri) Kürt halkı üzerinde milli bas-

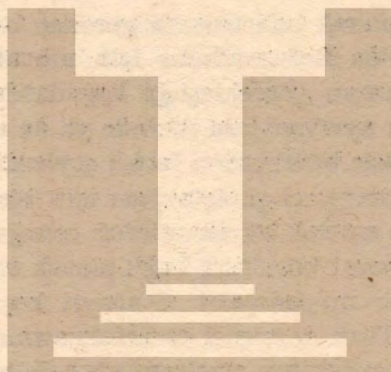
(1) *Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı S. 12 - 13*

ki uygulamalarına girişebilecekler midir? Ya da giriştikleri takdirde, bu baskılara karşı Kürt halkının mücadelesi, bu mücadelenin etkinliği, yaygınlığı ve sonuçları eskisiyle bir tutulabilir mi? Buna, kesinlikle hayır cevabını verebiliriz.

Son olarak belirtmemiz gereken bir nokta var **Doğu'da Referandum» için mücadele** ile, referandumun gerçekleştiği koşullarda, **Kürt milletinin ayrılmasının lehinde ya da aleyhinde mücadele** birbirinden farklı şeylerdir. Kürt ve Türk devrimci proletaryası için birinci tip mücadele mutlak bir zorunluluk olduğu halde, ikincisi somut koşullara bağlı olarak ele alınabilecek bir mücadeledir. O somut koşullarda, Kürt ve Türk devrimci proletaryasının çıkarları Kürt milletinin ayrılmasıyla bağdaşıyorsa, referandum boyunca ayrılmanın lehine, aksi takdirde aleyhine mücadele eder, propaganda ve ajitasyonunu bu doğrultuda sürdürür.

«Doğu'da Referandum» için kararlılıkla mücadele edelim. Bugün bu mücadelenin başarıyla yürütülmesinde en büyük engel Türk şovenizmidir... Bu nedenle bu mücadelede Türk Marksist - Leninistlerine daha büyük görev ve sorumluluklar düşüyor.

**ULUSLARIN VE DİLLERİN TAM HAK
EŞİTLİĞİ!
KAHROLSUN MİLLİ ZULÜM!
125. MADDE KALDIRILMALIDIR!
DOĞU'DA REFERANDUM YAPILMALIDIR!
MİLLETLER ÖZGÜR HALKLAR BİRLİK
OLMALIDIR!**

TÜSTAV

"Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı, ancak siyasî anlamda bağımsızlık hakkını, ezen ulustan siyasî bakımdan özgürce ayrılma hakkını içerir. Özgül olarak, bu siyasî demokrasi istemi ayrılacak olan ulusun ayrılması lehinde ve bu konuda bir referandum lehinde ajitasyon yapmada tam özgürlüğü içerir." (Lenin, Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, -İkinci (Genişletilmiş) Baskı, sy.146)

TUSTAV

5TL.